

Adrian SABOU

Prelucrare grafică

Îndrumător de laborator

U.T.PRESS

Cluj-Napoca, 2026

ISBN 978-606-737-861-0

Adrian SABOU

Prelucrare grafică

Îndrumător de laborator

U.T. PRESS

Cluj-Napoca, 2026

ISBN 978-606-737-861-0

Editura U.T.PRESS
Str. Observatorului nr. 34
400775 Cluj-Napoca
Tel.: 0264-401.999
e-mail: utpress@biblio.utcluj.ro
www.utcluj.ro/editura

Recenzia: Prof.dr.ing. Dorian Gorgan

Conf.dr.ing. Victor Bâcu

Pregătire format electronic on-line: Gabriela Groza

Copyright © 2026 Editura U.T.PRESS

Reproducerea integrală sau parțială a textului sau ilustrațiilor din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii U.T.PRESS.

ISBN 978-606-737-861-0

Prefață

Această carte cuprinde 11 lucrări de laborator din domeniul graficii pe calculator. Lucrarea se adresează în primul rând studenților din anul al III-lea de la specializarea Calculatoare a Facultății de Automatică și Calculatoare din cadrul Universității Tehnice din Cluj-Napoca, dar poate fi utilizată de orice inginer interesat de acest domeniu.

Conținutul respectă structura cursului de Prelucrare Grafică predat la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca.

Fiecare lucrare de laborator este structurată în trei secțiuni principale. Prima secțiune prezintă obiectivele și cunoștințele pe care studenții trebuie să le dobândească, în timp ce a doua secțiune oferă o privire de ansamblu asupra fundamentelor teoretice care stau la baza materialului prezentat, alături de instrucțiuni pas cu pas. Ultima secțiune conține sarcinile de lucru.

Cluj-Napoca,

29.09.2026

Autorul

Cuprins

Laborator 1 – Biblioteca GLM.....	1
Laborator 2 – Introducere în OpenGL	7
Laborator 3 – Fluxul de date în pipeline-ul OpenGL.....	14
Laborator 4 – Metode de debugging în OpenGL.....	22
Laborator 5 – Transformări în OpenGL.....	28
Laborator 6 – Încărcarea obiectelor 3D	38
Laborator 7 – Modele de iluminare.....	47
Laborator 8 – Iluminare avansată.....	57
Laborator 9 – Generarea umbrelor	63
Laborator 10 – Texturi cubice.....	75
Laborator 11 – Efecte în OpenGL.....	79

Laborator 1 – Biblioteca GLM

Obiective

Obiectivul acestui laborator este de a descrie pe scurt operațiile matematice de bază folosite în domeniul Graficii Computerizate și modul în care poate fi folosită biblioteca OpenGL Mathematics (GLM) pentru a implementa aceste operații într-o aplicație OpenGL.

Biblioteca GLM

OpenGL Mathematics (GLM) este o bibliotecă de matematică C++ (compusă doar din fișiere antet – „header”) pentru software-ul grafic bazat pe specificațiile OpenGL Shading Language (GLSL). De altfel, această bibliotecă este utilă în orice context de dezvoltare software care necesită operații matematice simple de utilizat. Pentru a include și utiliza biblioteca în aplicațiile noastre, trebuie să includeți doar fișierele antet corecte, fără nicio legătură suplimentară sau compilare. Ultima versiune a GLM poate fi descărcată de pe site-ul dedicat: <http://glm.g-truc.net>.

GLM este scris în C++ 98 dar poate beneficia de C++ 11 atunci când este suportat de compilator. Este o bibliotecă independentă de platformă fără alte dependențe și este suportată oficial de următoarele compilatoare:

- Apple Clang 4.0 sau mai recent
- GCC 4.2 sau mai recent
- Intel C++ Composer XE 2013 sau mai recent
- LLVM 3.0 sau mai recent
- Visual C++ 2010 sau mai recent
- CUDA 4.0 sau mai recent (experimental)
- Orice compilator care se conformează standardelor C++98 sau C++11

Pentru a utiliza GLM, trebuie doar să includeți fișierul **glm.hpp** în aplicațiile voastre, cu condiția ca directorul rădăcină al GLM să fie în calea specificată prin directiva “Include”.

```
#include <glm/glm.hpp>
```

Caracteristicile principale ale GLM pot fi incluse folosind anteturi individuale pentru a permite compilarea mai rapidă a programelor.

```
<glm/vec2.hpp>: vec2, bvec2, dvec2, ivec2 and uvec2  
<glm/vec3.hpp>: vec3, bvec3, dvec3, ivec3 and uvec3  
<glm/vec4.hpp>: vec4, bvec4, dvec4, ivec4 and uvec4  
<glm/mat2x2.hpp>: mat2, dmat2  
<glm/mat2x3.hpp>: mat2x3, dmat2x3  
<glm/mat2x4.hpp>: mat2x4, dmat2x4  
<glm/mat3x2.hpp>: mat3x2, dmat3x2  
<glm/mat3x3.hpp>: mat3, dmat3
```

```

<glm/mat3x4.hpp>: mat3x4, dmat2
<glm/mat4x2.hpp>: mat4x2, dmat4x2
<glm/mat4x3.hpp>: mat4x3, dmat4x3
<glm/mat4x4.hpp>: mat4, dmat4
<glm/common.hpp>: all the GLSL common functions
<glm/exponential.hpp>: all the GLSL exponential functions
<glm/geometry.hpp>: all the GLSL geometry functions
<glm/integer.hpp>: all the GLSL integer functions
<glm/matrix.hpp>: all the GLSL matrix functions
<glm/packing.hpp>: all the GLSL packing functions
<glm/trigonometric.hpp>: all the GLSL trigonometric functions
<glm/vector_relational.hpp>: all the GLSL vector relational functions

```

Cele mai multe funcționalități GLM pe care le vom utiliza pot fi accesate prin includerea următoarelor trei anteturi:

```

#include <glm/glm.hpp> // funcționalitate de bază GLM
#include <glm/gtc/matrix_transform.hpp> // extensie GLM pentru generarea matricilor comune de transformare
#include <glm/gtc/type_ptr.hpp> // extensie GLM pentru interacțiunea dintre pointeri și matrice sau vectori

```

Operații cu Vectori

Pentru a utiliza vectorii în GLM, trebuie să includeți anteturile corespunzătoare:

```

#include <glm/glm.hpp> //include toate anteturile GLM

```

sau să includeți numai anteturile corespunzătoare vectorilor (optimizat):

```

#include <glm/vec2.hpp>
#include <glm/vec3.hpp>
#include <glm/vec4.hpp>

```

Declararea unui vector GLM

Acum putem declara o variabilă vectorială, de exemplu un vector **coloană** cu 4 elemente:

```

glm::vec4 newVector(1.0f, 2.0f, 3.0f, 1.0f);

```

Vectorii cu 2 sau 3 elemente sunt declarați într-un mod similar, folosind tipurile de date **vec2** și **vec3**.

Operații aritmetice

GLM suportă toate operațiile vectoriale prin supraîncărcarea (overloading) operatorilor:

```

glm::vec4 newVector1(1.0f, 2.0f, 3.0f, 1.0f);
glm::vec4 newVector2(2.0f, 1.0f, 3.0f, 1.0f);
glm::vec4 newVector3;

newVector3 = 2.0f + newVector1; // adunare sau scădere cu un scalar
newVector3 = 2.0f * newVector1; // înmulțire cu un scalar
newVector3 = newVector1 + newVector2; //adunare sau scădere cu vectori
newVector3 = -newVector1; //negația vectorului

```

Modulul unui vector și înmulțirea dintre vectori

Modulul (lungimea) unui vector poate fi obținut prin utilizarea funcției **glm::length()**. Produsul scalar și produsul vectorial pot fi calculate folosind **glm::dot()** și **glm::cross()**. Pentru normalizarea vectorului putem folosi **glm::normalize()**.

```
glm::vec4 newVector1(1.0f, 2.0f, 3.0f, 1.0f);
glm::vec4 newVector2(2.0f, 1.0f, 3.0f, 1.0f);

float length = glm::length(newVector1); //modulul unui vector
float dotProduct = glm::dot(newVector1, newVector2); //produs scalar
glm::vec3 newVector4 = glm::cross(glm::vec3(1.0f, 2.0f, 3.0f), glm::vec3(3.0f, 2.0f, 1.0f)); //produs vectorial
glm::vec3 normalizedVector = glm::normalize(newVector1); //normalizează newVector1 și salvează rezultatul într-o altă variabilă
```

Notă: Funcția **length()** membră a claselor **vec*** (de exemplu, **newVector1.length()**) returnează numărul elementelor din vector (2,3 sau 4). Utilizați întotdeauna **glm::length()** pentru a calcula magnitudinea (modulul) unui vector.

Matrici și transformări

Pentru a utiliza matricile GLM, trebuie să includeți anteturile corespunzătoare GLM:

```
#include <glm/glm.hpp> // include toate anteturile GLM
```

Sau să includeți doar anteturile matricilor (optimizat)

```
#include <glm/mat2x2.hpp>
#include <glm/mat2x3.hpp>
#include <glm/mat2x4.hpp>
#include <glm/mat3x2.hpp>
#include <glm/mat3x3.hpp>
#include <glm/mat3x4.hpp>
#include <glm/mat4x2.hpp>
#include <glm/mat4x3.hpp>
#include <glm/mat4x4.hpp>
```

Declararea unei matrici GLM

Acum putem declara o variabilă matrice, de exemplu o matrice de 2 x 3 **coloană-major**:

```
glm::mat2x3 newMatrix(1.0f, 2.0f, 3.0f, 4.0f, 5.0f, 6.0f);
```

Alte tipuri de matrici pot fi definite într-un mod similar folosind celelalte tipuri de date tip matrici pe care le oferă GLM. Matricile pătratice pot fi de asemenea definite folosind tipurile de date **mat2**, **mat3** și **mat4**. Acestea pot fi inițializate cu aceeași valoare pe diagonală folosind constructorii cu un singur parametru. De exemplu, o matrice identitate cu dimensiunea 4 x 4 poate fi declarată ca:

```
glm::mat4 identity4Matrix(1.0f);
```

Constructorul implicit pentru toate tipurile de matrici GLM creează o matrice cu elemente de 1 pe diagonala principală și 0 pe toate celelalte poziții.

Operații aritmetice cu matrici

GLM suportă toate operațiile cu matrici prin supraîncărcarea (overloading) operatorilor:

```
glm::mat4 newMatrix(1.0f);
glm::mat4 newMatrix(2.0f);
glm::mat4 newMatrix3;

newMatrix3 = 2.0f + newMatrix1; // adunare sau scădere cu un scalar
newMatrix3 = 2.0f * newMatrix1; // înmulțire cu un scalar
newMatrix3 = newMatrix1 + newMatrix2; // adunare sau scădere cu matrice
newMatrix3 = -newMatrix1; // negația matricei
newMatrix3 = newMatrix1 * newMatrix2; //înmulțirea matricilor
```

Înmulțirea matrice-vector

Deoarece GLM construiește matricile în format **coloană-major**, o matrice și un vector pot fi înmulțite numai sub forma $\mathbf{M} * \mathbf{v}$, unde $\mathbf{M}$ este matricea și $\mathbf{v}$ este vectorul. Operația inversă, $\mathbf{v} * \mathbf{M}$, nu va genera o eroare de compilare, cu toate acestea, rezultatul va fi incorect.

```
glm::vec4 newVector1(1.0f, 2.0f, 3.0f, 1.0f);
glm::mat4 newMatrix1(1.0f);
glm::vec4 newVector3;

newVector3 = newMatrix1 * newVector1; //înmulțire matrice-vector
```

Matrici de transformare

GLM oferă o extensie pentru generarea celor mai utilizate matrici de transformare. Pentru a le folosi, trebuie să includeți anteturile corespunzătoare GLM:

```
#include <glm/gtc/matrix_transform.hpp> // extensie GLM pentru generarea matricilor de transformare
```

Acum putem genera matrici de transformare utilizând convențiile standard ale pipeline-ului OpenGL fix.

```
glm::mat4 oldTransformationMatrix;
glm::mat4 newTransformationMatrix;

newTransformationMatrix = glm::translate(oldTransformationMatrix, glm::vec3(1.0f, 2.0f, 3.0f)); // generează o matrice de translație cu (1.0f, 2.0f, 3.0f)
newTransformationMatrix = glm::scale(oldTransformationMatrix, glm::vec3(2.0f, 1.0f, 3.0f)); // generează o matrice de scalare cu (2.0f, 1.0f, 3.0f)
newTransformationMatrix = glm::rotate(oldTransformationMatrix, glm::radians(45.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f)); // generează o matrice de rotație cu 45.0 de grade în jurul axei (0.0f, 1.0f, 0.0f) (axa Y)
newTransformationMatrix = glm::lookAt(glm::vec3(0.0f, 0.0f, 7.0f), glm::vec3(0.0f, 0.0f, - 10.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f)); // generează o matrice view (poziția camerei, punct de referință, vector „sus”)
newTransformationMatrix = glm::perspective(45.0f, (GLfloat)screen_width / (GLfloat)screen_height, 1.0f, 1000.0f); //generează o matrice perspectivă (vertical fov, aspect ratio, zNear, zFar)
```

Funcțiile care generează transformări model (translație, scalare, rotație) primesc un parametru suplimentar, reprezentând o matrice de transformare veche care va fi utilizată pentru a genera noua matrice de transformare după regula **newTransformationMatrix = oldTransformationMatrix*matricea de transformare generată**. Acest lucru permite o concatenare simplă a transformărilor. De exemplu, pentru a genera o matrice care conține translația, scalarea și rotația de mai sus (în această ordine), putem scrie:

```
glm::mat4 translationScaleRotation(1.0f); //începem cu matricea identitate

translationScaleRotation = glm::rotate(translationScaleRotation, glm::radians(45.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f)); //
generează o matrice de rotație cu 45.0 de grade în jurul axei (0.0f, 1.0f, 0.0f) (axa Y)
translationScaleRotation = glm::scale(translationScaleRotation, glm::vec3(2.0f, 1.0f, 3.0f)); // generează o matrice de
scalare cu (2.0f, 1.0f, 3.0f)
translationScaleRotation = glm::translate(translationScaleRotation, glm::vec3(1.0f, 2.0f, 3.0f)); // generează o matrice
de translație cu (1.0f, 2.0f, 3.0f)
```

Acest cod va genera o matrice de **translațieScalareRotație** egală cu **Identitate*rotație*scalare*translație**. Amintiți-vă că atunci când compuneți transformările, prima transformare care urmează să fie aplicată unui punct este ultima care urmează să fie inclusă în matricea de transformare compusă.

Pentru a aplica o transformare unui punct, trebuie să înmulțim matricea de transformare cu punctul:

```
glm::mat4 translationScaleRotation(1.0f); //începem cu matricea identitate
glm::vec4 originalPoint(1.0f, 2.0f, 3.0f, 1.0f);
glm::vec4 transformedPoint;

translationScaleRotation = glm::rotate(translationScaleRotation, glm::radians(45.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));
//generează o matrice de rotație cu 45.0 de grade în jurul axei (0.0f, 1.0f, 0.0f) (axa Y)
translationScaleRotation = glm::scale(translationScaleRotation, glm::vec3(2.0f, 1.0f, 3.0f)); // generează o matrice de
scalare cu (2.0f, 1.0f, 3.0f)
translationScaleRotation = glm::translate(translationScaleRotation, glm::vec3(1.0f, 2.0f, 3.0f)); // generează o matrice
de translație cu (1.0f, 2.0f, 3.0f)

transformedPoint = translationScaleRotation * originalPoint; //transformă punctul original și salvează punctul
transformat într-o nouă variabilă
```

Lectură suplimentară

- Documentație GLM – <http://glm.g-truc.net/>

Temă

1. Descărcați biblioteca GLM.
2. Creați un nou proiect Microsoft Visual Studio (C++ Win32 console application) și importați biblioteca GLM.
3. Includeți în acest proiect fișierele de pe pagina web a laboratorului (moodle).

4. Implementați o funcție numită **TransformPoint** care translatează un punct 3D în coordonate omogene cu (2.0f, 0.0f, 1.0f) și apoi îl rotește cu 90 de grade în jurul axei X. Funcția ar trebui să primească punctul ca parametru și ar trebui să returneze punctul transformat.
5. Implementați o funcție numită **ComputeAngle** care calculează și returnează unghiul dintre doi vectori $v1$ și $v2$ trimiși ca parametri.
6. Implementați o funcție numită **IsConvex** care testează dacă un poligon 2D este convex sau concav. Poligonul va fi definit prin vârfurile sale. Funcția va returna adevărat dacă poligonul este convex și fals dacă poligonul este concav.
7. Implementați o funcție numită **ComputeNormals** care calculează și returnează normalele normalizate ale unui poligon convex 2D (Figura 1). Poligonul va fi definit prin vârfurile sale.

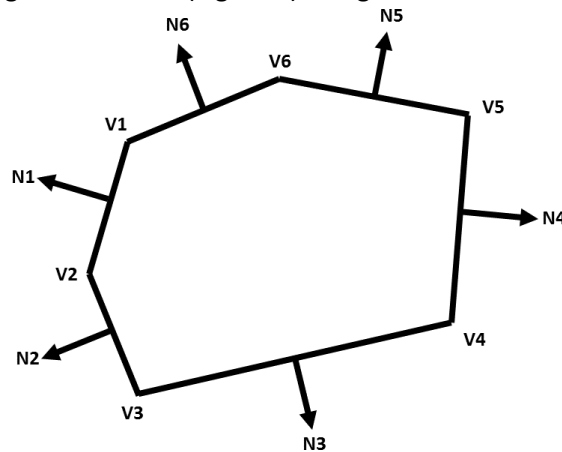

Figura 1 – Exemplu de poligon

Laborator 2 – Introducere în OpenGL

Obiective

Obiectivul acestui laborator este de a prezenta o scurtă introducere în principiile **pipeline-ului programabil OpenGL**.

Fundament teoretic

OpenGL este considerată o interfață de programare a aplicațiilor (API), utilizată pentru a dezvolta aplicații grafice accesând funcțiile disponibile în hardware-ul grafic. Cu toate acestea, OpenGL este o specificație dezvoltată și întreținută de grupul Khronos. Specificația OpenGL descrie care este rezultatul dorit sau ieșirea fiecărei funcții. Implementarea reală poate fi diferită între diferitele biblioteci OpenGL. Aceste biblioteci sunt implementate în principal de producătorii de plăci grafice.

Primele versiuni ale OpenGL au folosit un așa-numit **pipeline cu funcții fixe**, în care cea mai mare parte a funcționalității era predefinită, iar dezvoltatorii puteau modifica doar câțiva parametri, dar nu puteau să schimbe algoritmi actuali folosiți pentru a transforma obiecte 3D în imagini 2D. Acest pipeline este foarte ușor de înțeles, dar pe de altă parte este foarte ineficient. Începând cu OpenGL 3.2, acest pipeline cu funcții fixe a devenit învechit, dezvoltatorii preferând în schimb gradul mai mare de flexibilitate oferit de **pipeline-ul programabil**.

Există câteva modificări în scrierea aplicațiilor OpenGL cu pipeline programabil, în comparație cu versiunea cu pipeline fix:

- *Nu mai este posibilă trasarea în mod imediat* – `glBegin()` și `glEnd()` pentru a specifica primitivele grafice;
- *Toate datele trebuie stocate în obiecte de tip buffer* – cum ar fi Vertex Buffer Objects (VBO) sau Vertex Array Objects (VAO);
- *Fără funcții pentru transformări* – `glTranslatef()`, `glRotatef()`, `glScalef()`, `gluLookAt()`, `gluPerspective()` nu mai sunt suportate;
- *Fără funcții pentru iluminare* – `glLight*()` și `glMaterial*()` nu mai sunt suportate și trebuie implementate în programele *shader*;

OpenGL funcționează ca un automat de stări finite, constând dintr-o colecție de variabile care definesc modul în care automatul ar trebui să funcționeze. Contextul OpenGL reprezintă starea curentă. Adesea, înainte de rasterizare folosind contextul actual, modificăm starea manipulând câțiva parametri și unele buffere. Fiind independent de sistemul de operare sau de sistemul de trasare a ferestrelor utilizat, OpenGL oferă flexibilitate pentru dezvoltarea aplicațiilor cross-platform. Prin utilizarea unor programe mici (denumite **shader**) putem folosi GPU-urile la capacitatea lor maximă, comparativ cu implementarea cu pipeline fix. Shaderurile sunt atașate unei aplicații OpenGL și rulează pe GPU. Acestea sunt scrise în OpenGL Shading Language (GLSL), care este foarte similar cu limbajul C.

Pipeline-ul de rasterizare implementat în OpenGL este ilustrat în figura de mai jos. Pipeline-ul programabil conține cel puțin stagiile de **vertex shading** și **fragment shading**, și înlocuiește pipeline-ul fix, care nu mai este suportat (iluminare și transformări). Faza de **vertex shading** procesează fiecare vârf independent de celelalte; datele vârfurilor sunt primite de la aplicație prin obiecte de tip vertex buffer (VBO). Faza de rasterizare generează un set de fragmente care sunt procesate în faza de **fragment shading**; ieșirea este reprezentată de culoarea și adâncimea fragmentului (coordonata Z). Unele etape (cum ar fi *primitive setup*, *clipping* și *rasterization*) nu sunt programabile. *Tessellation Shader* și *Geometry Shader* sunt opționale.

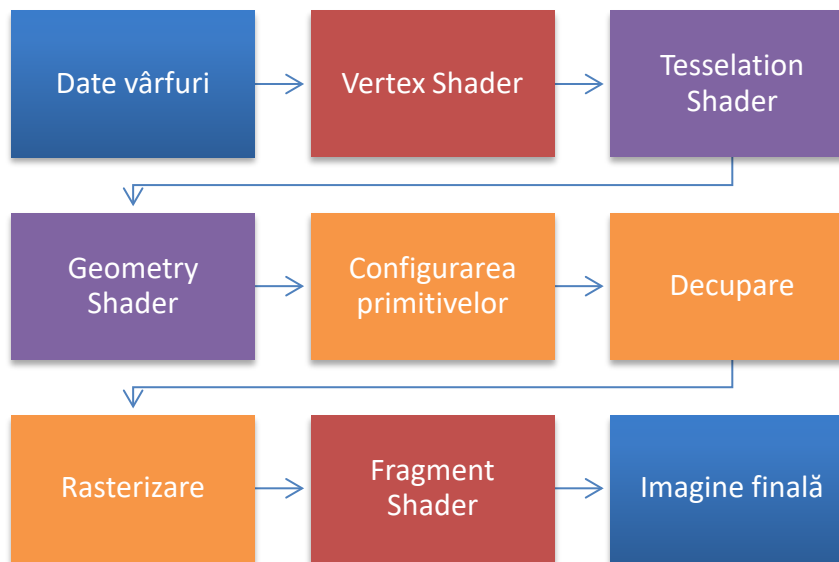

Figure 2 – Pipeline-ul programabil OpenGL

O aplicație simplă OpenGL 4

Biblioteci

Folosim biblioteca **GLFW** în loc de GLUT pentru a crea o fereastră cu context OpenGL. GLFW este scris în C și are suport nativ pentru Windows, OS X și multe sisteme asemănătoare de tip Unix. Puteți descărca binare precompilate sau codul sursă de la <http://www.glfw.org>. Un tutorial pas cu pas privind compilarea bibliotecii pe diferite platforme poate fi găsit [aici](#).

Biblioteca OpenGL Extension Wrangler (GLEW) este o bibliotecă open-source, cross-platform, de încărcare a extensiilor C/C++. Puteți descărca binare precompilate sau codul sursă de la <http://glew.sourceforge.net/>. GLEW oferă mecanisme de rulare eficiente pentru a determina ce extensii OpenGL sunt acceptate pe platforma țintă.

Reprezentarea obiectelor 3D

Un obiect 3D este reprezentat folosind informații topologice ale vârfurilor. Pentru fiecare vârf avem nevoie de atribute cum ar fi poziția, culoarea, coordonatele de textură și alte informații relevante. Datele de vârf sunt stocate în obiecte Vertex Buffer (VBO). O serie de VBO pot fi stocate într-un obiect Array Vertex (VAO).

Un **obiect Vertex Buffer (VBO)** este un buffer folosit pentru a păstra o serie de atribute de vârf (cum ar fi poziția, culoarea, vectorul normală etc.). Un **obiect Vertex Array (VAO)** grupează mai multe VBO-uri. Pentru a utiliza VBO trebuie să:

- generăm nume pentru VBO (ID-uri): *glGenBuffers(...)*
- selectăm un anumit VBO pentru inițializare: *glBindBuffer(GL_ARRAY_BUFFER, ...)*
- încărcăm date în VBO: *glBufferData(GL_ARRAY_BUFFER, ...)*

O procedură similară este necesară pentru obiecte Vertex Array:

- generăm nume pentru VAO (ID-uri): *glGenVertexArrays(...)*
- selectăm un anumit VAO pentru inițializare: *glBindVertexArray(...)*
- reîmprospătăm VBO-urile asociate cu VAO-ul curent: *glBindBuffer(...)* și *glVertexAttribPointer(...)*
- selectăm VAO-ul folosit pentru rasterizare: *glDrawArrays(...)*

Vertex și Fragment Shader

Pentru a putea rasteriza obiecte 3D, trebuie să scriem cel puțin un vertex shader și fragment shader. Pentru aceasta avem nevoie să:

- generăm un obiect shader (identificabil printr-un ID unic): *glCreateShader(...)*
- atașăm codul sursă al shader-ului la obiectul de tip shader: *glShaderSource(...)*
- compilăm shader-ul: *glCompileShader(...)*

După ce am compilat programele vertex shader și fragment shader, trebuie să le combinăm într-un așa-numit obiect de tip **program shader**. Pașii pentru aceasta sunt după cum urmează:

- creăm un program shader: *glCreateProgram(...)*
- atașăm shader-ele compilate anterior: *glAttachShader(...)*
- operația de linking a shader-elor: *glLinkProgram(...)*

Tutorial

Această secțiune prezintă o aplicație de bază OpenGL 4. Codul sursă inițial este disponibil pe pagina web a laboratorului.

Pasul 1

Deschideți și executați proiectul OpenGL_4_Application. Este o aplicație de bază care creează doar o fereastră OpenGL fără a rasteriza nimic.

Pasul 2

Începem prin definirea unui triunghi și, pentru aceasta, trebuie să definim coordonatele a trei noduri, o variabilă pentru a stoca ID-ul obiectului Vertex Buffer și altul pentru a stoca ID-ul obiectului Vertex Array.

```
//coordonatele vârfurilor in sistemul de coordonate normalizate
GLfloat vertexCoordinates[] = {
    0.0f,  0.5f,  0.0f,
    0.5f, -0.5f,  0.0f,
    -0.5f, -0.5f,  0.0f
};
```

```
GLuint verticesVBO;  
GLuint triangleVAO;
```

Adăugați următoarea funcție, care va inițializa obiectele OpenGL.

```
void initObjects()  
{  
    //generează un ID unic pentru verticesVBO  
    glGenBuffers(1, &verticesVBO);  
    //asociază buffer-ul verticesVBO variabilei OpenGL GL_ARRAY_BUFFER,  
    //orice referire ulterioară la GL_ARRAY_BUFFER va configura buffer-ul asociat momentan,  
    //care este verticesVBO  
    glBindBuffer(GL_ARRAY_BUFFER, verticesVBO);  
    //copiază datele în buffer-ul curent asociat – specificat prin intermediul primului argument  
    //tipul buffer-ului – al doilea argument specifică dimensiunea (în Bytes) datelor  
    //al treilea argument reprezintă datele pe care vrem să le trimitem  
    //al patrulea argument specifică modul în care vor fi tratate datele de către placa video  
    glBufferData(GL_ARRAY_BUFFER, sizeof(vertexCoordinates), vertexCoordinates, GL_STATIC_DRAW);  
  
    //generează un ID unic, care corespunde obiectului triangleVAO  
    glGenVertexArrays(1, &triangleVAO);  
    glBindVertexArray(triangleVAO);  
    glBindBuffer(GL_ARRAY_BUFFER, verticesVBO);  
    //setează pointer-ul atributelor de vârf  
    glVertexAttribPointer(0, 3, GL_FLOAT, GL_FALSE, 0, NULL);  
    glEnableVertexAttribArray(0);  
    //de-selectează obiectul triangleVAO  
    glBindVertexArray(0);  
}
```

Pasul 3

Programele vertex și fragment shader sunt deja incluse în proiect. Codul sursă este prezentat mai jos. Nu vă faceți griji cu privire la conținutul lor în acest stadiu. În următoarea lucrare de laborator, vom analiza conținutul și structura acestor programe shader.

Vertex shader

```
#version 400  
  
layout(location = 0) in vec3 vertex_position;  
  
out vec3 colour;  
  
void main() {  
    //definim culoarea vârfului  
    colour = vec3(1.0, 0.0, 0.0);  
    gl_Position = vec4(vertex_position, 1.0);  
}
```

Fragment shader

```
#version 400

in vec3 colour;
out vec4 frag_colour;

void main() {
    frag_colour = vec4 (colour, 1.0);
}
```

Pasul 4

În continuare, trebuie să citim, să compilăm și să conectăm programele shader. Următoarea funcție este deja prezentă în codul sursă; nu este necesar să o adăugați.

```
GLuint initBasicShader(std::string vertexShaderFileName, std::string fragmentShaderFileName)
{
    //citește, parsează și compilează vertex shader
    std::string v = readShaderFile(vertexShaderFileName);
    const GLchar* vertexShaderString = v.c_str();
    GLuint vertexShader;
    vertexShader = glCreateShader(GL_VERTEX_SHADER);
    glShaderSource(vertexShader, 1, &vertexShaderString, NULL);
    glCompileShader(vertexShader);
    //verifică statusul operației de compilare
    shaderCompileLog(vertexShader);

    //citește, parsează și compilează fragment shader
    std::string f = readShaderFile(fragmentShaderFileName);
    const GLchar* fragmentShaderString = f.c_str();
    GLuint fragmentShader;
    fragmentShader = glCreateShader(GL_FRAGMENT_SHADER);
    glShaderSource(fragmentShader, 1, &fragmentShaderString, NULL);
    glCompileShader(fragmentShader);
    //verifică statusul operației de compilare
    shaderCompileLog(fragmentShader);

    //atașează și conectează programul shader
    shaderProgram = glCreateProgram();
    glAttachShader(shaderProgram, vertexShader);
    glAttachShader(shaderProgram, fragmentShader);
    glLinkProgram(shaderProgram);
    glDeleteShader(vertexShader);
    glDeleteShader(fragmentShader);
    //verifică informațiile de linking
    shaderLinkLog(shaderProgram);

    return shaderProgram;
}
```

```
}
```

Pasul 5

În cele din urmă, trebuie să specificăm ce primitive ar trebui rasterizate de către OpenGL. În acest scop, folosim funcția `glDrawArrays`, care utilizează shader-ul activ, VAO și VBO-urile active pentru a rasteriza primitiva specificată.

```
void renderScene()
{
    //definește culoarea de fundal
    glClearColor(0.8, 0.8, 0.8, 1.0);
    //inițializează buffer-ele de culoare și adâncime înainte de a rasteriza cadrul curent
    glClear(GL_COLOR_BUFFER_BIT | GL_DEPTH_BUFFER_BIT);
    //specifică locația și dimensiunea ferestrei
    glViewport (0, 0, retina_width, retina_height);

    //procesează evenimentele de la tastatură
    if (glfwGetKey(glWindow, GLFW_KEY_A)) {
        //TODO
    }

    if (glfwGetKey(glWindow, GLFW_KEY_D)) {
        //TODO
    }

    //activează program shader-ul; apelurile ulterioare de rasterizare vor utiliza acest program
    glUseProgram(shaderProgram);

    //activează VAO
    glBindVertexArray(triangleVAO);
    //specifică tipul primitivei, indicele de început și numărul de indici utilizați pentru rasterizare
    glDrawArrays(GL_TRIANGLES, 0, 3);
}
```

Lectură suplimentară

- OpenGL Programming Guide 8th edition – capitolul 1

Funcție (și link)	Descriere
glGenBuffers	Generează nume de obiecte buffer
glBindBuffer	Asociază un obiect buffer punctului de asociere specificat
glBufferData	Creează și inițializează setul de date al unui obiect buffer
glGenVertexArrays	Generează nume pentru obiecte vertex array object
glBindVertexArray	Asociază un obiect vertex array
glVertexAttribPointer	Definește un vector cu date generice ale vârfurilor
glEnableVertexAttribArray	Activează un vertex array cu date generice

<u>glCreateShader</u>	Creează un obiect shader
<u>glShaderSource</u>	Înlocuiește codul sursă al unui obiect shader
<u>glCompileShader</u>	Compilează un obiect shader
<u>glCreateProgram</u>	Creează un obiect program
<u>glAttachShader</u>	Atașează un obiect shader unui obiect program
<u>glLinkProgram</u>	Conectează(linking) un obiect program
<u>glDeleteShader</u>	Șterge un obiect shader
<u>glUseProgram</u>	Instalează un obiect program ca parte a stării de rasterizare actuale
<u>glDrawArrays</u>	Rasterizează primitive din vectorul de date

Temă

- Definiți și afișați două triunghiuri. Definiți diferite obiecte buffer pentru ele (VBO și VAO) și aranjați-le astfel încât să formeze un pătrat.
- Definiți un nou program shader care folosește un shader de fragment diferit. Setati culoarea de rasterizare verde pentru acest shader de fragment nou. Afișați un triunghi folosind programul shader vechi, iar celălalt utilizând programul shader nou definit.
- Schimbați programul shader folosit pentru a rasteriza fiecare triunghi utilizând diferite taste.

Laborator 3 – Fluxul de date în pipeline-ul OpenGL

Obiective

Obiectivul acestui laborator este de a prezenta diferite metode în care datele vârfurilor (atribute) sunt transferate între nivelurile aplicației CPU și GPU.

Fundament teoretic

Shader OpenGL

Pipeline-ul programabil OpenGL se bazează pe shadere, care sunt programe de mici dimensiuni scrise în limbajul GLSL (foarte asemănător cu C și orientat spre operații grafice). Acest limbaj conține funcții utile legate de operațiile vectoriale și de matrici. Fiecare shader începe cu o declarație de versiune, urmată de o listă de variabile de intrare și ieșire, variabile **uniform** și cel puțin funcția *main* (care este punctul de intrare). Structura tipică a unui shader este următoarea:

```
//Versiune OpenGL
#version versionNumber

//lista variabilelor de intrare
in type inputVariableName;

//lista variabilelor de ieșire
out type outputVariableName;

//lista variabilelor de tip uniform
uniform type uniformName;

void main()
{
    //implementează funcționalitatea și se ocupă de variabilele de ieșire
    outputVariableName = processVariable();
}
```

Tipuri de date

În GLSL, putem folosi majoritatea tipurilor implicite de date de bază, cum ar fi int, float, double, uint și bool. Pe lângă aceste tipuri de bază, GLSL suportă și vectori și matrici. Un vector reprezintă un container pentru oricare dintre tipurile de bază și poate avea dimensiuni diferite - de 1,2,3 sau 4 elemente. Putem defini vectori astfel (de obicei vom folosi **vecn**):

- **vecn**: vector de n numere reale (float)

- **bvecn**: vector de n boolean
- **ivec n**: vector de n întregi
- **uvecn**: vector de n întregi fără semn
- **dvecn**: vector de n numere reale (double)

Pentru a accesa diferite componente din vectori, vom folosi **.x**, **.y**, **.z** și **.w** (prima, a doua, a treia și a patra componentă). Pentru lizibilitatea codului, putem folosi **.r**, **.g**, **.b** și **.a** pentru culori, sau **.s**, **.t**, **.p** și **.q** pentru coordonatele textură.

Intrări și ieșiri

Intrările și ieșirile sunt specificate folosind cuvintele cheie **in** și **out**.

Dacă numele unei variabile de intrare (dintr-un shader) se potrivește cu numele unei variabile de ieșire (de la un alt shader), atunci datele trec de la un shader la altul.

Intrările vertex shader reprezintă atributele vârfului (ar putea fi poziția, culoarea, vectorul normal etc.). Pentru a potrivi atributele de vârf specificate la nivelul CPU cu cele definite la nivelul GPU, vom folosi următoarea declarație: **layout (location = locationID)**.

La nivelul procesorului, folosim următoarele funcții:

```
glVertexAttribPointer(locationID, otherParameters);
glEnableVertexAttribArray(locationID);
```

La nivelul GPU, specificăm variabila de intrare:

```
layout(location = locationID) in vec3 vertex_position;
```

Ieșirea fragment shader ar trebui să fie o variabilă de ieșire vec4, reprezentând culoarea. În caz contrar, rezultatul (imaginea) va fi incorect.

Variabile Uniform

Un alt mod de a transfera datele de la aplicația noastră (care rulează pe CPU) la shadere (care rulează pe GPU) este prin variabile **uniform**. Acestea sunt variabile globale (adică unice pentru un obiect program shader) și pot fi accesate de orice shader al programului. În plus, valoarea lor va rămâne aceeași până când sunt modificate.

Pentru a declara o variabilă uniform la nivelul shader-ului, folosim:

```
uniform type uniformName;
```

Pentru a actualiza variabila uniform, avem nevoie (la nivel de aplicație) de locația variabilei și apoi putem schimba valoarea sa.

```
glUseProgram(shaderProgram);
GLint uniformLocation = glGetUniformLocation(shaderProgram, "uniformName");
glUniform3f(uniformLocation, 0.15f, 0.0f, 0.84);
```

Pentru a actualiza valoarea variabilei uniform, folosim funcția **glUniform***, care are mai multe definiții (diferă prin sufix):

- **f**: așteaptă un float
- **i**: așteaptă un int
- **ui**: așteaptă un unsigned int
- **3f**: așteaptă un 3 valori float
- **fv**: așteaptă un vector float

Atribute de vârf

În VBO putem stoca mai multe atribute decât poziția vârfurilor. De exemplu, putem stoca culoarea, vectorul normală, coordonatele textură etc. Luați în considerare următorul exemplu, în care avem două atribute pentru fiecare vârf (poziție și culoare).

Vertex 1						Vertex 2					
X	Y	Z	R	G	B	X	Y	Z	R	G	B
0... 3	4... 7	8...1 1	12...1 5	16...1 9	20...2 3	24...2 7	28...3 1	32...3 5	36...3 9	40...4 3	44...4 7
Vertex position stride: 24 Vertex offset: 0						Vertex color stride: 24 Vertex color offset: 12					

Trebuie să modificăm vertex shader pentru a primi valorile culorilor și, pentru aceasta, trebuie să setăm locația corespunzătoare:

```
layout(location = locationID1) in vec3 vertexPosition;
layout(location = locationID2) in vec3 vertexColor;
```

Trebuie să schimbăm și modul în care specificăm atributele de vârfuri din programul nostru:

```
//atributul poziție al vârfurilor
glVertexAttribPointer(locationID1, size, type, normalized, stride, pointer);
glEnableVertexAttribArray(locationID1);

//atributul culoare al vârfurilor
glVertexAttribPointer(locationID2, size, type, normalized, stride, pointer);
glEnableVertexAttribArray(locationID2);
```

- *size* – număr de componente(1, 2, 3, 4)
- *type* – tipul de date pentru fiecare componentă (GL_BYTE, GL_UNSIGNED_BYTE, GL_SHORT, GL_UNSIGNED_SHORT, GL_INT, și GL_UNSIGNED_INT)
- *normalized* - specifică dacă valorile datelor trebuie să fie normalizate sau nu
- *stride* - decalajul de octeți între atributele vertex generice consecutive
- *pointer* - decalajul primei componente a primului atribut generic de vârf

Obiecte Element Buffer

Pentru a evita duplicarea (redefinirea) unor noduri, putem folosi EBO-urile pentru a stoca indici. Indicii vor fi utilizați de OpenGL pentru a decide ce vârfuri să aleagă atunci când formează poligoane. Procedura de creare a EBO este foarte asemănătoare cu cea utilizată pentru definirea VBO:

```
glGenBuffers(1, &verticesEBO);
```

```
glBindBuffer(GL_ELEMENT_ARRAY_BUFFER, verticesEBO);
glBufferData(GL_ELEMENT_ARRAY_BUFFER, sizeof(vertexIndices), vertexIndices, GL_STATIC_DRAW);
```

Când apelăm `glDrawElements`, desenăm folosind indicii furnizați în cadrul EBO activat în prezent. Primul parametru specifică tipul primitivei, al doilea reprezintă numărul elementelor pe care le trasăm (vârfuri), al treilea parametru reprezintă tipul de indici (de obicei `GL_UNSIGNED_INT`), iar ultimul este un offset.

```
glDrawElements(GL_TRIANGLES, size, type, offset);
```

Tutorial

Transferul datelor din vertex în fragment shader

Începeți de la soluția pe care o găsiți pe site și modificați vertex și fragment shader. Amintiți-vă că dacă numele unei variabile de intrare (de la un shader) se potrivește cu numele unei variabile de ieșire (de la un alt shader), atunci datele trec de la un shader la celălalt.

Codul din **vertex shader**:

```
#version 400

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;

//variabila culoare pe care o trimitem în fragment shader
out vec3 colour;

void main() {
    colour = vec3(0.74, 0.16, 0.0);
    gl_Position = vec4(vertexPosition, 1.0);
}
```

Codul din **fragment shader**:

```
#version 400

//variabila culoare primită din vertex shader
in vec3 colour;

out vec4 fragmentColour;

void main() {
    fragmentColour = vec4(colour, 1.0);
}
```

Trimiterea datelor folosind variabile uniform

Începeți de la soluția pe care o găsiți pe site și modificați vertex și fragment shader.

Vertex shader:

```
#version 400

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;

void main() {
    gl_Position = vec4(vertexPosition, 1.0);
}
```

Fragment shader:

```
#version 400

out vec4 fragmentColour;

uniform vec3 uniformColour;

void main() {
    fragmentColour = vec4(uniformColour, 1.0);
}
```

Modificați funcția principală pentru a obține locația variabilei uniform din programul shader și actualizați valoarea:

```
int main(int argc, const char * argv[]) {

    .. ..

    myCustomShader.useShaderProgram();
    GLint uniformColourLocation = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "uniformColour");
    glUniform3f(uniformColourLocation, 0.15f, 0.0f, 0.84f);

    while (!glfwWindowShouldClose (glWindow)) {
        .. ..
    }

    return 0;
}
```

Exemplu cu obiect Element Buffer

Începeți de la soluția pe care o găsiți pe site. În acest exemplu, dorim să desenăm un dreptunghi compus din două triunghiuri. În loc de a duplica unele atribute ale vârfurilor, vom folosi un Element Buffer Object pentru a economisi spațiu de stocare. Definiți, global, datele de vârf (reprezentând poziția și culoarea) și buffer-ele care vor fi utilizate pentru aceasta.

```
GLfloat vertexData[] = {
    //pozițiile vârfurilor și culorile vârfurilor
    -0.5f, 0.5f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 0.0f,
    -0.5f, -0.5f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 1.0f,
    0.5f, -0.5f, 0.0f, 0.0f, 1.0f, 0.0f,
    0.5f, 0.5f, 0.0f, 0.0f, 1.0f, 1.0f
}
```

```
};

GLuint vertexIndices[] = {
    0, 1, 2,
    0, 2, 3
};

GLuint verticesVBO;
GLuint verticesEBO;
GLuint objectVAO;
```

Trebuie să actualizăm inițializarea obiectului nostru. Diferența este că, în acest caz, avem și indici și un nou atribut pentru fiecare vârf. Pentru detalii despre parametrii necesari fiecărei funcții, citiți din nou secțiunea "Fundal teoretic" și secțiunea "Lectură suplimentară".

```
void initObjects()
{
    glGenVertexArrays(1, &objectVAO);
    glBindVertexArray(objectVAO);

    glGenBuffers(1, &verticesVBO);
    glBindBuffer(GL_ARRAY_BUFFER, verticesVBO);
    glBufferData(GL_ARRAY_BUFFER, sizeof(vertexData), vertexData, GL_STATIC_DRAW);

    glGenBuffers(1, &verticesEBO);
    glBindBuffer(GL_ELEMENT_ARRAY_BUFFER, verticesEBO);
    glBufferData(GL_ELEMENT_ARRAY_BUFFER, sizeof(vertexIndices), vertexIndices, GL_STATIC_DRAW);

    //atributul poziție al vârfurilor
    glVertexAttribPointer(0, 3, GL_FLOAT, GL_FALSE, 6 * sizeof(GLfloat), (GLvoid*)0);
    glEnableVertexAttribArray(0);

    // atributul culoare al vârfurilor
    glVertexAttribPointer(1, 3, GL_FLOAT, GL_FALSE, 6 * sizeof(GLfloat), (GLvoid*)(3 * sizeof(float)));
    glEnableVertexAttribArray(1);

    glBindVertexArray(0);
}
```

În funcția renderScene(), trebuie să actualizăm apelul de rasterizare la glDrawElements.

```
glBindVertexArray(objectVAO);
glDrawElements(GL_TRIANGLES, 6, GL_UNSIGNED_INT, 0);
```

Vertex shader:

```
#version 400

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;
```

```

layout(location = 1) in vec3 vertexColour;

out vec3 colour;

void main() {
    colour = vertexColour;
    gl_Position = vec4(vertexPosition, 1.0);
}

```

Fragment shader:

```

#version 400

in vec3 colour;

out vec4 fragmentColour;

void main() {
    fragmentColour = vec4(colour, 1.0);
}

```

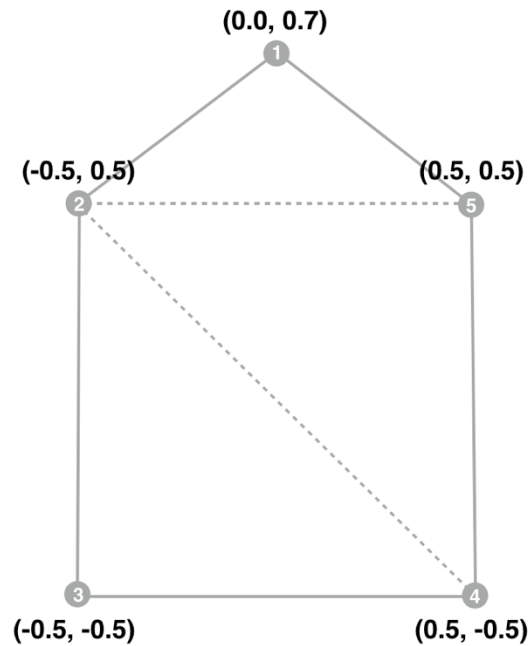
Lectură suplimentară

- OpenGL Programming Guide 8th edition – capitolele 2 și 3

Funcție (și link)	Descriere
glGenBuffers	Generează nume de obiecte buffer
glBindBuffer	Asociază un obiect buffer punctului de asociere specificat
glBufferData	Creează și inițializează setul de date al unui obiect buffer
glGenVertexArrays	Generează nume pentru obiecte vertex array object
glBindVertexArray	Asociază un obiect vertex array
glVertexAttribPointer	Definește un vector cu date generice ale vârfurilor
glEnableVertexAttribArray	Activează un vertex array cu date generice
glCreateShader	Creează un obiect shader
glShaderSource	Înlocuiește codul sursă al unui obiect shader
glCompileShader	Compilează un obiect shader
glCreateProgram	Creează un obiect program
glAttachShader	Atașează un obiect shader unui obiect program
glLinkProgram	Conectează(linking) un obiect program
glDeleteShader	Șterge un obiect shader
glUseProgram	Instalează un obiect program ca parte a stării de rasterizare actuale
glDrawArrays	Rasterizează primitive din vectorul de date
glGetUniformLocation	Returnează locația unei variabile uniform
glUniform	Specifică valoarea unei variabile uniform pentru shader program-ul curent
glDrawElements	Rasterizează primitive din vectorul de date

Temă

11. Refaceți următoarea figură folosind EBO și definiți culori diferite pentru fiecare vârf. Nu replicați nodurile!!!

12. Modificați coordonatele vârfurilor (pe axa x și y) utilizând două variabile uniform care sunt trimise către vertex shader. Actualizați valorile uniformelor utilizând diferite intrări de la tastatură.
13. Comutați între reprezentările solid și wireframe utilizând diferite intrări de la tastatură.
- Pentru a schimba rasterizarea într-o reprezentare wireframe, puteți utiliza următoarea funcție:

```
glPolygonMode(GL_FRONT_AND_BACK, GL_LINE);
```
 - Pentru a schimba rasterizarea într-o reprezentare solidă, aveți următoarea funcție:

```
glPolygonMode(GL_FRONT_AND_BACK, GL_FILL);
```

Laborator 4 – Metode de debugging în OpenGL

Obiective

Obiectivul acestui laborator este de a prezenta diferite metode de depanare a aplicațiilor OpenGL.

Noțiuni teoretice

glGetError()

OpenGL va genera mesaje de eroare de fiecare dată când există o utilizare incorectă a funcțiilor sau a funcționalității. Puteți căuta mesaje de eroare folosind funcția glGetError(). Fiecare eroare are asociat un cod numeric și un nume simbolic. În caz de eroare, este setat un semnal (flag) cu valoarea corespunzătoare a codului de eroare. Nu sunt generate alte erori până când se apelează glGetError. La fiecare apel, codul de eroare este returnat și semnalul (flag-ul) este resetat. Se pot genera următoarele coduri de eroare:

Error code	Error flag	Error description
0	GL_NO_ERROR	Nu a fost înregistrată nicio eroare. Valoarea acestei constante simbolice este garantată a fi 0.
1280	GL_INVALID_ENUM	Se specifică o valoare inacceptabilă pentru un argument enumerat. Comanda necorespunzătoare este ignorată și nu are alt efect secundar decât să seteze semnalul de eroare.
1281	GL_INVALID_VALUE	Un argument numeric este în afara intervalului acceptat. Comanda necorespunzătoare este ignorată și nu are alt efect secundar decât să seteze semnalul de eroare.
1282	GL_INVALID_OPERATION	Operația specificată nu este permisă în starea actuală. Comanda necorespunzătoare este ignorată și nu are alt efect secundar decât să seteze semnalul de eroare.
1286	GL_INVALID_FRAMEBUFFER_OPERATION	Obiectul framebuffer nu este complet. Comanda necorespunzătoare este ignorată și nu are alt efect secundar decât să seteze semnalul de eroare.
1285	GL_OUT_OF_MEMORY	Nu este suficientă memorie pentru executarea comenzii. Starea GL este nedefinită, cu excepția stării semnalelor de eroare, după ce această eroare este înregistrată.

1284	GL_STACK_UNDERFLOW	A fost făcută o încercare de a efectua o operațiune care ar determina o stivă internă să se prăbușească.
1283	GL_STACK_OVERFLOW	A fost făcută o încercare de a efectua o operație care ar determina o stivă internă să depășească limita admisă.

Pentru a verifica erorile, utilizați următoarea funcție:

```
GLenum glCheckError_(const char *file, int line)
{
    GLenum errorCode;
    while ((errorCode = glGetError()) != GL_NO_ERROR)
    {
        std::string error;
        switch (errorCode)
        {
            case GL_INVALID_ENUM:          error = "INVALID_ENUM"; break;
            case GL_INVALID_VALUE:         error = "INVALID_VALUE"; break;
            case GL_INVALID_OPERATION:      error = "INVALID_OPERATION"; break;
            case GL_STACK_OVERFLOW:         error = "STACK_OVERFLOW"; break;
            case GL_STACK_UNDERFLOW:       error = "STACK_UNDERFLOW"; break;
            case GL_OUT_OF_MEMORY:          error = "OUT_OF_MEMORY"; break;
            case GL_INVALID_FRAMEBUFFER_OPERATION: error = "INVALID_FRAMEBUFFER_OPERATION"; break;
        }
        std::cout << error << " | " << file << " (" << line << ")" << std::endl;
    }
    return errorCode;
}
#define glCheckError() glCheckError_(__FILE__, __LINE__)
```

Depanare la nivel de shader

Din păcate la nivelul shaderului nu putem folosi funcții precum glGetError () și nu putem face o depanare pas cu pas prin programul nostru de shader. O soluție pentru depășirea acestei restricții este afișarea unor variabile pe canalul de ieșire al fragment shader-ului. De exemplu, putem afișa vectorii normală pentru a verifica dacă au valori corecte.

Actualizați datele vârfurilor pentru a încorpora vectorii normală:

```
GLfloat vertexData[] = {
    //poziția, culoare și vectorii normală ai vârfurilor
    0.0f, 0.7f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 0.0f, 1.0f,
    -0.5f, 0.5f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 0.0f, 0.0f, 0.0f, 1.0f,
    -0.5f, -0.5f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 0.0f, 1.0f,
    0.5f, -0.5f, 0.0f, 0.0f, 1.0f, 0.0f, 0.0f, 0.0f, 1.0f,
    0.5f, 0.5f, 0.0f, 0.0f, 1.0f, 1.0f, 0.0f, 0.0f, 1.0f
```

```
};

GLuint vertexIndices[] = {
    0, 1, 4,
    1, 2, 3,
    1, 3, 4
};

GLuint verticesVBO;
GLuint verticesEBO;
GLuint objectVAO;
```

Schimbați funcția initObjects pentru a trimite atributul normală către vertex shader.

Actualizați vertex shader:

```
#version 400

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;
layout(location = 1) in vec3 vertexColour;
layout(location = 2) in vec3 vertexNormal;

out vec3 colour;
out vec3 normal;

void main() {
    colour = vertexColour;
    normal = vertexNormal;
    gl_Position = vec4(vertexPosition, 1.0);
}
```

Actualizați fragment shader:

```
#version 400

in vec3 colour;
in vec3 normal;

out vec4 fragmentColour;

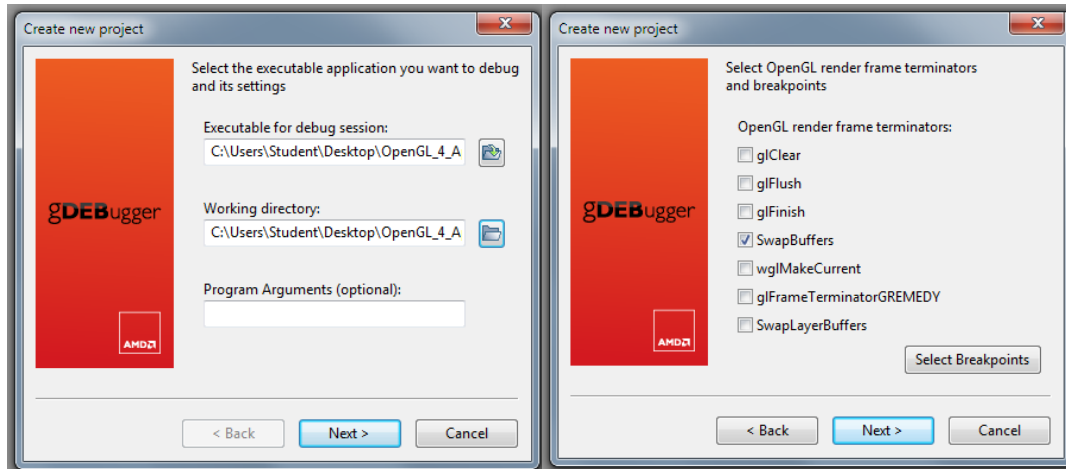
void main() {
    fragmentColour.rgb = normal;
    fragmentColour.a = 1.0;
}
```

Întrebare: De ce obiectul este acum afișat în albastru?

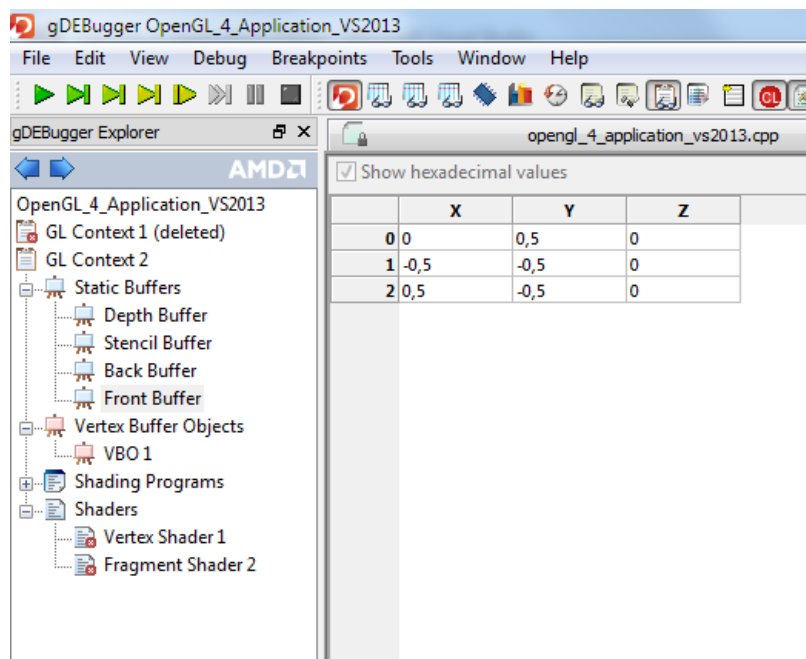
Aplicație terță

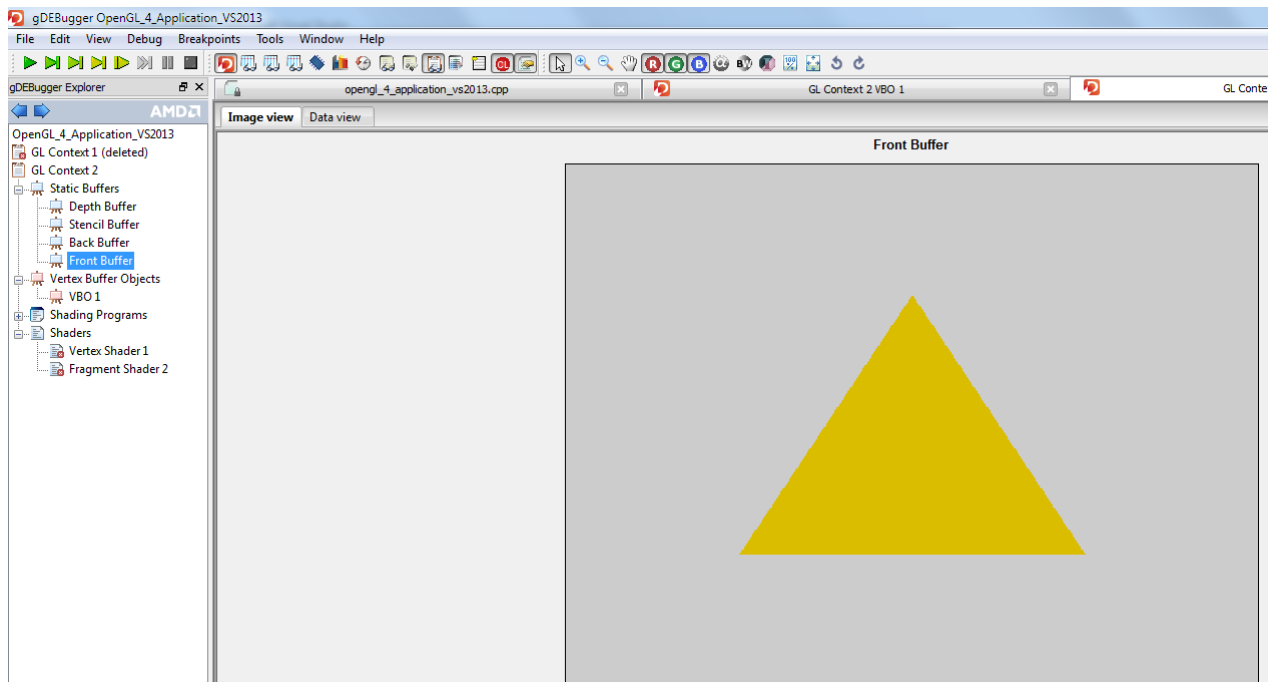
Aplicațiile terțe pot intercepta apeluri OpenGL diferite și pot fi folosite pentru a urmări utilizarea funcțiilor OpenGL, pentru a găsi blocaje, a inspecta memoria buffer și pentru a afișa texturile și atașamentele framebuffer. gDebugger este unul dintre instrumentele de depanare disponibile pentru aplicațiile OpenGL. Este o aplicație cross-platform care oferă o prezentare detaliată a stării aplicației OpenGL care rulează.

Pentru a depana o aplicație OpenGL folosind gDebugger, trebuie să creați un nou proiect și să selectați locația programului și directorul de lucru al executabilului OpenGL.

Dacă întrerupeți aplicația în orice moment, puteți examina starea curentă, memoria textură și / sau utilizarea bufferelor.

Sfaturi și trucuri

Ce trebuie să faceți dacă aplicația dvs. OpenGL afișează doar un ecran negru:

- Verificați erorile folosind `glGetError()`
- Verificați dacă geometria se află în interiorul volumului de vizualizare
- Schimbați culoarea de fundal diferită de negru
- Verificați dacă sunt configurate atributele vârfurilor
- Verificați dacă variabilele uniform sunt setate

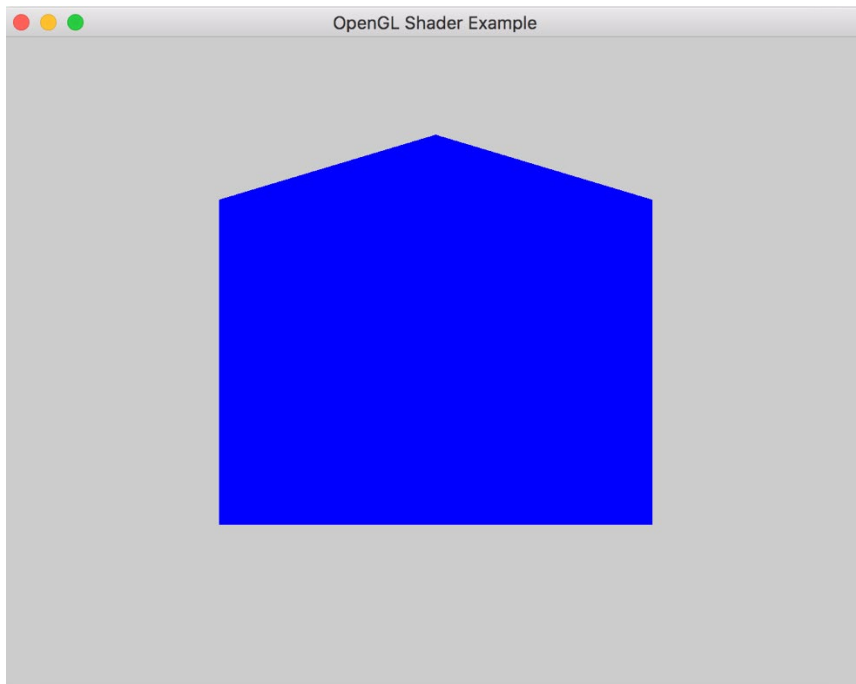
Lectură suplimentară

Funcție (și legătură)	Descriere
<code>glGenBuffers</code>	generează nume de obiecte buffer
<code>glBindBuffer</code>	leagă un obiect buffer la punctul de legare al buffer-ului specificat
<code>glBufferData</code>	creează și inițiază stocarea datelor unui obiect buffer
<code>glGenVertexArrays</code>	generează nume de vertex array object
<code>glBindVertexArray</code>	activează un vertex array object
<code>glVertexAttribPointer</code>	definește un șir de date generice asociate unui vârf
<code>glEnableVertexAttribArray</code>	activează un șir generic de atribute
<code>glCreateShader</code>	creează un obiect shader
<code>glShaderSource</code>	înlocuiește codul sursă într-un obiect shader
<code>glCompileShader</code>	compilează un obiect shader
<code>glCreateProgram</code>	creează un obiect program
<code>glAttachShader</code>	atașează un obiect shader unui obiect program
<code>glLinkProgram</code>	operație de linking pentru un obiect program
<code>glDeleteShader</code>	șterge obiect shader

<u>glUseProgram</u>	instalează un obiect de program ca parte a stării curente de rasterizare
<u>glDrawArrays</u>	rasterizează primitive folosind șiruri de date
<u>glGetUniformLocation</u>	returnează locația unei variabile uniform
<u>glUniform</u>	specifică valoarea unei variabile uniform pentru obiectul program curent
<u>glDrawElements</u>	rasterizează primitive folosind șiruri de indici
<u>glGetError</u>	Returnează valoarea semnalului de eroare

Temă

- Descărcați fișierele de pe site și actualizați proiectul anterior cu acestea. Programul ar trebui să compileze, dar va afișa o fereastră gri. Încercați să depanați programul pentru a afișa următoarele:

Laborator 5 – Transformări în OpenGL

Obiective

Acest laborator prezintă noțiunile cheie privind transformările 3D. Acesta va acoperi transformările model de bază (translația, scalarea, rotația), transformările camerei și transformările de proiecție.

Definirea punctelor 2D și 3D

Un punct 2D este definit într-un sistem de coordonate omogen prin $(x*w, y*w, w)$. Pentru simplitate, în sistemele bidimensionale, parametrul w este setat la 1. Prin urmare, definiția punctului este $(x, y, 1)$.

O altă reprezentare pentru acest punct este următoarea: $P = \begin{bmatrix} x \\ y \\ 1 \end{bmatrix}$.

În mod similar, în 3D definim punctele ca $(x*w, y*w, z*w, w)$ și reprezentăm punctul ca vector coloană:

$$P = \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \\ 1 \end{bmatrix}$$

Transformări

După ce au fost procesate de Vertex Shader, se presupune că vârfurile care urmează a fi rasterizate vor avea coordonatele încadrate în intervalul $[-1, +1]$ - denumit și Normalized Device Coordinates (NDC). Pentru a obține vârfurile în această etapă, ele trebuie să sufere o serie de transformări, ajungând din Spațiul Local Obiectului (Local Object Space) în Spațiul Global de Coordonate al Scenei (World Coordinate System), apoi în Spațiul Coordonatelor de Vizualizare (View Coordinates Space) și, în final, în Spațiul de Decupare (Clip Space).

Transformări model

Atunci când se definește un obiect, vârf cu vârf, acest lucru se face relativ la un sistem de coordonate locale. De cele mai multe ori, pentru comoditate, obiectele se definesc centrate în originea acestui sistem - aceasta este o practică standard pentru majoritatea instrumentelor de modelare a obiectelor. Când obiectul se plasează într-o anumită scenă (lume), trebuie poziționat în locul potrivit și poate redimensionat pentru a-l încadra în interiorul scenei.

Transformările (translație, rotație, scalare) necesare pentru poziționarea modelului într-o scenă se mai numesc și transformări model. Ele transformă vârfurile obiectului din spațiul local în spațiul global.

Translație

Transformarea de translație este folosită pentru a muta un obiect (punct) cu un anumit deplasament.

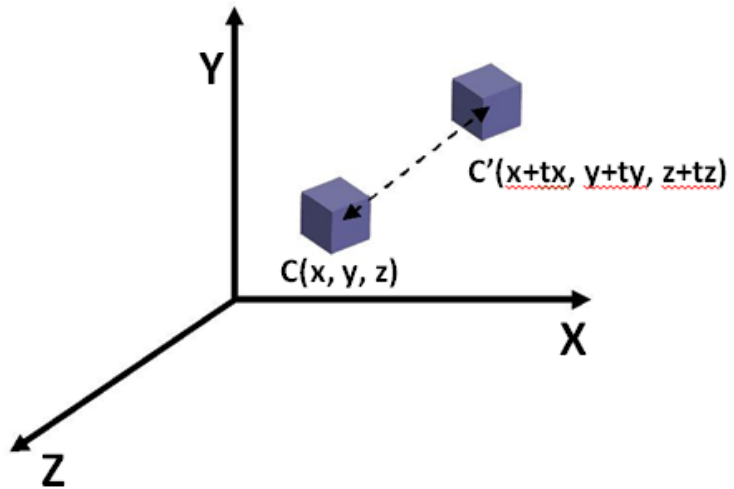
Matricea de translație este:

$$T = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & Tx \\ 0 & 1 & 0 & Ty \\ 0 & 0 & 1 & Tz \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Matricea de translație inversă este:

$$T' = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -Tx \\ 0 & 1 & 0 & -Ty \\ 0 & 0 & 1 & -Tz \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

T_x , T_y și T_z reprezintă factorii de translație pe axele x , y și z .

Puteți genera o matrice de translație utilizând:

```
glm::translate(glm::mat4 init_matrix, glm::vec3(float Tx, float Ty, float Tz))
```

Scalare

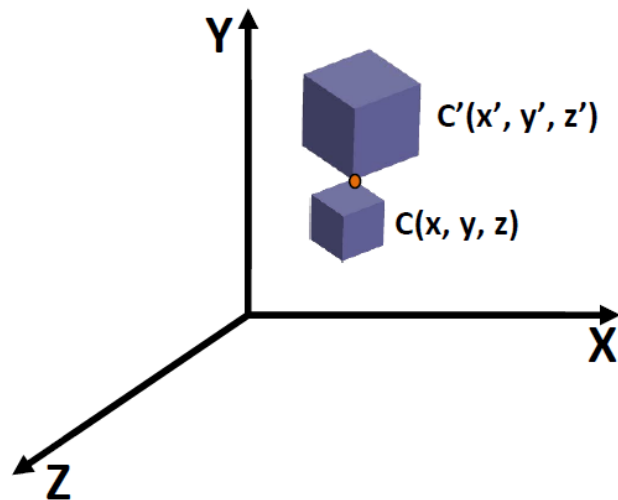
Transformarea de scalare mărește sau reduce dimensiunile unui obiect. Transformarea este *relativă la origine*.

Matricea de scalare este:

$$S = \begin{bmatrix} Sx & 0 & 0 & 0 \\ 0 & Sy & 0 & 0 \\ 0 & 0 & Sz & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Matricea inversă de scalare este:

$$S' = \begin{bmatrix} 1/Sx & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1/Sy & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1/Sz & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

S_x , S_y and S_z reprezintă factorii de scalare pe axele x , y și z . Dacă S_x , S_y și S_z sunt egali, transformarea de scalare este uniformă. Dacă S_x , S_y și S_z nu sunt egali, transformarea de scalare este neuniformă

Dacă setați factorii de scalare la +/- 1, atunci puteți reflecta forma originală.

Puteți genera o matrice de scalare folosind:

```
glm::scale(glm::mat4 init_matrix, glm::vec3(float Sx, float Sy, float Sz))
```

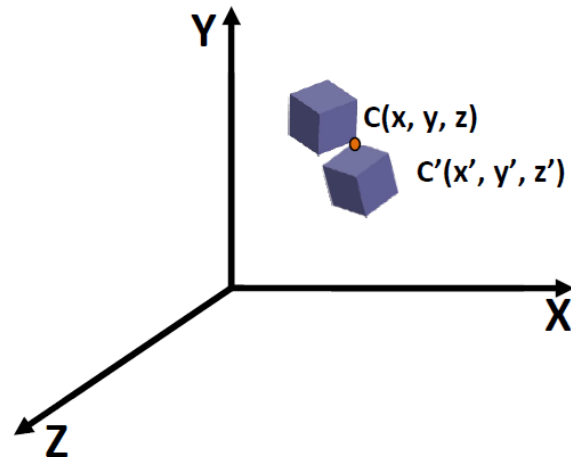
Rotație

Această transformare rotește un obiect cu un unghi dat. Această transformare este, de asemenea, relativă la origine.

Pentru un punct 2D, matricile de rotație și rotație inversă sunt următoarele:

$$R = \begin{bmatrix} \cos \alpha & -\sin \alpha & 0 \\ \sin \alpha & \cos \alpha & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

În spațiul 3D, specificăm rotația în mod independent pe axele x, y și z. Rotația în jurul axei z este similară cu rotația din 2D (coordonatele z rămân neschimbate).

$$R_z = \begin{bmatrix} \cos \alpha & -\sin \alpha & 0 & 0 \\ \sin \alpha & \cos \alpha & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad R_x = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \alpha & -\sin \alpha & 0 \\ 0 & \sin \alpha & \cos \alpha & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad R_y = \begin{bmatrix} \cos \alpha & 0 & \sin \alpha & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ -\sin \alpha & 0 & \cos \alpha & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Pentru a schimba centrul de rotație - adică pentru a face o rotație în jurul unui punct dat în locul originii - trebuie să facem o serie de trei transformări:

- Translatați noul punct central în origine
- Realizați rotația
- Translația inversă a punctului

Din punct de vedere matematic, aceasta ar însemna: $P_{\text{new}} = T_{\text{inverse}} * R * T * P$

Puteți genera o matrice de rotație folosind:

```
glm::rotate(glm::mat4 init_matrix, float angle, glm::vec3(float x, float y, float z))
```

- x, y și z reprezintă vectorul 3D (axa) în jurul căruia este efectuată rotația
- unghiul de rotație este specificat în radiani, nu în grade.

Transformări ale camerei

După ce scena a fost configurată, trebuie să definiți poziția și direcția de vizualizare a observatorului (camera). Acest lucru este făcut pentru a trasa grafic scena din perspectiva observatorului. Dacă până acum coordonatele vârfurilor erau relative la originea scenei, acum ele vor fi exprimate în funcție de poziția camerei. Trebuie să efectuăm o serie de rotații și translații pentru a aduce originea scenei în poziția camerei. Aceasta se numește transformarea din Spațiul Global în Spațiul Coordonatelor de Vizualizare.

Seria de transformări necesare pentru a converti scena în Spațiul de Vizualizare este cuprinsă într-o matrice, numită matricea cameră sau matricea de vizualizare. Se construiește ținând cont de poziția camerei, de orientarea acesteia și de vectorul "UP" specificat de utilizator.

Matricea de vizualizare poate fi construită utilizând următoarea funcție GLM:

```
glm::lookAt(glm::vec3 camPosition, glm::vec3 viewPoint, glm::vec3 UP)
```

unde:

- camPosition – un vec3 specificând coordonatele 3D ale poziției camerei;
- viewPoint – un vec3 specificând coordonatele 3D ale punctului înspre care este îndreptată camera. Rețineți că vectorul definit ca viewPoint - camPosition specifică direcția de vizualizare;
- UP – vectorul "UP" – specifică direcția axei Y și este de obicei egală cu (0,1,0);

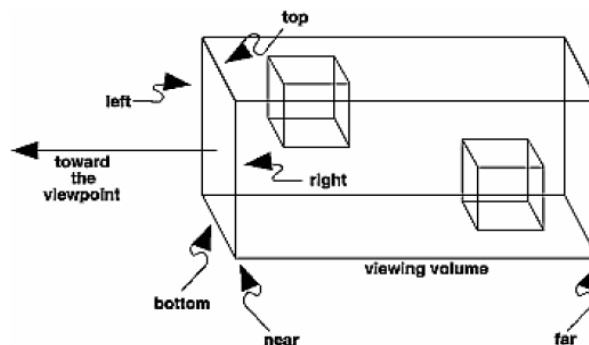
Transformări de proiecție

Aceste transformări sunt necesare pentru a crea o reprezentare 2D dintr-o porțiune a scenei 3D de obiecte definite în cadrul proiectului vostru. "Porțiunea" scenei care contribuie la reprezentarea 2D obținută este delimitată de un volum de vizualizare. Aceasta, la rândul său, depinde de parametrii cum ar fi poziția camerei, câmpul vizual și direcția vectorului de vizualizare. În termeni simpli, vă puteți gândi la o proiecție ca la umbra pe care un obiect o aruncă pe un plan sau o suprafață 2D.

Deși există un număr de tipuri diferite de proiecții, cele mai frecvent folosite sunt proiecțiile ortografice și perspectivă.

Proiecție ortografică

O transformare de proiecție ortografică definește volumul de vizualizare ca formă cubică, folosind patru parametri: lățimea, înălțimea, un plan apropiat și un plan îndepărtat. Fiecare vârf 3D va fi reprezentat ca o poziție determinată de coordonatele X și Y ale acestuia.

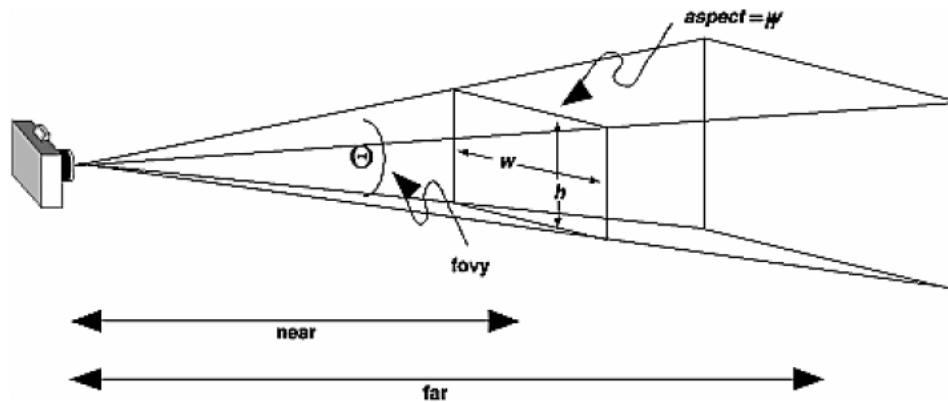
Puteți crea o matrice de proiecție ortografică utilizând funcția `glm::ortho` de mai jos:

```
glm::ortho(GLint left, GLint right, GLint bottom, GLint top, GLfloat near, GLfloat far)
```

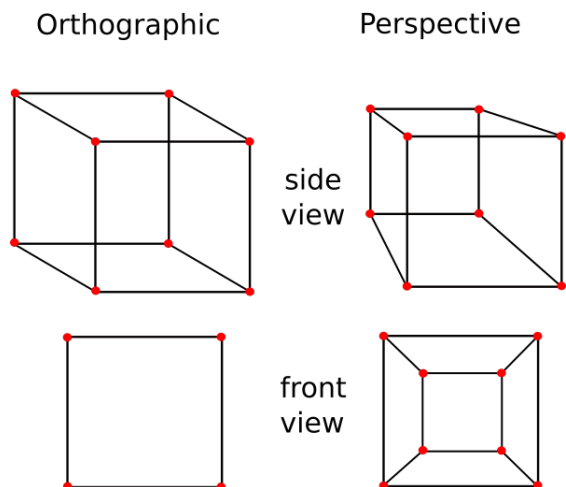
Fiecare parametru al acestei funcții este o variabilă ce definește limitele X, Y și Z ale volumului de vizualizare.

Proiecție perspectivă

Transformarea de perspectivă definește volumul de vizualizare sub formă de frustum (trunchi de piramidă), pornind de la poziția camerei și extinzându-se spre exterior, de-a lungul axei Z.

În acest caz, toate cele trei coordonate ale vârfului afectează coordonatele 2D ale proiecției sale. Rezultatul net este că, pe măsură ce un obiect este mai departe de vizualizator, cu atât mai mic va apărea. Acest lucru îi va da privitorului o senzație de distanță în ceea ce privește obiectele din scenă.

Puteți crea o matrice de transformare perspectivă utilizând următoarea funcție GLM:

```
glm::perspective(GLfloat fov, GLfloat aspect, GLfloat near, GLfloat far) ;
```

unde:

- fov – unghiul care definește cât de mare este frustumul de vizualizare (de obicei 45 de grade)
- aspect – definește raportul de aspect și este egal cu lățimea ferestrei de vizualizare împărțită la înălțimea acesteia
- near & far – coordonatele Z ale planurilor apropiate și îndepărtate, care sunt capetele frustumului vizual

Tutorial

Trebuie să creăm matricile de transformare pentru fiecare din cele trei etape:

- Transformări model
- Transformări de vizualizare/cameră
- Transformări de proiecție

După definirea matricilor, le vom folosi pentru a transforma fiecare vârf al scenei. Pentru a face acest lucru, vom aplica cele trei transformări în interiorul Vertex Shader-ului. După aplicarea transformărilor, vârfurile rezultat va arăta astfel:

$$P_{\text{final}} = M_{\text{projection}} * M_{\text{view}} * M_{\text{model}} * P_{\text{initial}}$$

Rețineți că ordinea în care transformările sunt aplicate vârfurilor este inversa ordinii în care apar în formula de mai sus. Pentru a obține ordinea corectă în care sunt aplicate vârfurilor, trebuie să citiți transformările de la dreapta la stânga.

Transformări model

Începeți prin descărcarea aplicației de pe site-ul web al laboratorului. Construiți și executați aplicația.

Ar trebui să vedeți un pătrat albastru. Acesta este de fapt un cub multi-colorat, văzut din față. Pentru a-l percepe ca pe un cub, vom adăuga mai întâi o transformare de rotație.

Așa cum am menționat mai devreme, transformările model ar trebui să fie aplicate vârfurilor în cadrul **Vertex Shader-ului**. În acest scop, îi vom trimite matricea de transformare model ca variabilă uniformă:

```
#version 400

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;
layout(location = 1) in vec3 vertexColour;

out vec3 colour;

uniform mat4 model;

void main() {
    colour = vertexColour;
    gl_Position = model * vec4(vertexPosition, 1.0);
}
```

Trebuie să trimitem matricea model din programul principal către vertex shader. Declarați matricea model și locația sa ca variabile globale:

```
GLuint verticesVBO;
GLuint verticesEBO;
GLuint objectVAO;
```

```
gps::Shader myCustomShader;  
glm::mat4 model;  
GLint modelLoc;
```

Creați și trimiteți matricea model:

```
int main(int argc, const char * argv[]) {  
  
    . . . . .  
  
    model = glm::mat4(1.0f);  
    modelLoc = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "model");  
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));  
  
    while (!glfwWindowShouldClose(glfwWindow)) {  
        renderScene();  
  
        glfwPollEvents();  
        glfwSwapBuffers(glfwWindow);  
    }  
    //close GL context and any other GLFW resources  
    glfwTerminate();  
  
    return 0;  
}
```

Să adăugăm o transformare de rotație în interiorul "renderScene()". Aceasta se va activa la apăsarea tastei "R":

```
float angle=0;  
void renderScene()  
{  
    . . . . .  
  
    model = glm::mat4(1.0f);  
  
    if (glfwGetKey(glfwWindow, GLFW_KEY_R)) {  
        angle += 0.0002f;  
    }  
  
    // creează matricea de rotație  
    model = glm::rotate(model, angle, glm::vec3(0, 1, 0));  
    // trimite matricea de rotație către vertex shader  
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));  
  
    myCustomShader.useShaderProgram();  
    glBindVertexArray(objectVAO);  
    glDrawElements(GL_TRIANGLES, 36, GL_UNSIGNED_INT, 0);  
}
```

```
}
```

Încercați rotația apăsând tasta "R".

Transformări de cameră și proiecție

Următorul pas este să aplicăm transformările de vizualizare și de proiecție pe scena noastră de obiecte. Aceasta va permite o reprezentare mai realistă și mai controlabilă a scenei.

Începeți prin adăugarea a încă două matrici în interiorul vertex shader:

```
#version 400

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;
layout(location = 1) in vec3 vertexColour;

out vec3 colour;

uniform mat4 model;
uniform mat4 view;
uniform mat4 projection;

void main() {
    colour = vertexColour;
    gl_Position = projection * view * model * vec4(vertexPosition, 1.0);
}
```

Acum trebuie să definim, să inițializăm și să trimitem cele două matrici la vertex shader. Adăugați următoarele:

```
int main(int argc, const char * argv[]) {

    . . . .

    model = glm::mat4(1.0f);
    modelLoc = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "model");
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));

    // inițializarea matricii view
    glm::mat4 view = glm::lookAt(glm::vec3(0.0f, 0.0f, 5.0f), glm::vec3(0.0f, 0.0f, -10.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));

    // trimite matricea spre shader
    GLint viewLoc = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "view");
    glUniformMatrix4fv(viewLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(view));

    // inițializarea matricii proiecție
    glm::mat4 projection = glm::perspective(70.0f, (float)glWindowWidth / (float)glWindowHeight, 0.1f, 1000.0f);

    // trimite matricea spre shader
    GLint projLoc = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "projection");
```

```

glUniformMatrix4fv(projLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(projection));

. . . .

}

```

Adăugarea transformărilor

Desenați un al doilea cub și plasați-l în partea stângă a primului. În mod implicit, un obiect va fi întotdeauna centrat la origine. Pentru a evita acest lucru, efectuăm o translație înainte de a desena cel de-al doilea cub:

```

void renderScene()
{
    . . . .

    // creează matricea de rotație
    model = glm::rotate(model, angle, glm::vec3(0, 1, 0));
    // trimite matricea spre shader
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));

    myCustomShader.useShaderProgram();
    glBindVertexArray(objectVAO);
    glDrawElements(GL_TRIANGLES, 36, GL_UNSIGNED_INT, 0);

    // creează matricea de translație
    model = glm::translate(model, glm::vec3(2, 0, 0));
    // trimite matricea spre vertex shader
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));
    // desenează al doilea cub
    myCustomShader.useShaderProgram();
    glBindVertexArray(objectVAO);
    glDrawElements(GL_TRIANGLES, 36, GL_UNSIGNED_INT, 0);
}

```

Cubul va fi desenat tot în origine, dar transformarea de translație tocmai a mutat originea cu două unități la dreapta.

Efectuați o rotație ținând apăsată tasta "R". Observați cum se aplică transformarea pe întreaga scenă.

Acum, să aplicăm o rotație pe cel de-al doilea cub:

```

void renderScene()
{
    . . . .

    // creează matricea de rotație
    model = glm::rotate(model, 0.3f, glm::vec3(0, 1, 0));
    // trimite matricea spre vertex shader
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));
}

```

```

// creează matricea de translație
model = glm::translate(model, glm::vec3(2, 0, 0));
// trimite matricea spre vertex shader
glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));
// desenează al doilea cub
myCustomShader.useShaderProgram();
glBindVertexArray(objectVAO);
glDrawElements(GL_TRIANGLES, 36, GL_UNSIGNED_INT, 0);
}

```

Temă

1. Controlați rotația celui de-al doilea cub folosind tasta "T".
2. Modificați rotația celui de-al doilea cub rotindu-l în jurul centrului său - punctul (2, 0, 0).
* Sfat: utilizați secvența de operații $T_{inverse} * R * T$
3. Implementați clasa Camera (pornire de la Camera.hpp prezentă pe site-ul web). Controlați camera utilizând intrările de la tastatură și mouse. **Sugestie:** Înregistrați câteva funcții „callback” pentru a procesa intrările de la tastatură și mouse:

```

void keyboardCallback(GLFWwindow* window, int key, int scancode, int action, int mode);
void mouseCallback(GLFWwindow* window, double xpos, double ypos);

...

glfwSetKeyCallback(glWindow, keyboardCallback);
glfwSetCursorPosCallback(glWindow, mouseCallback);
glfwSetInputMode(glWindow, GLFW_CURSOR, GLFW_CURSOR_DISABLED);

```

Laborator 6 – Încărcarea obiectelor 3D

Obiective

Acest laborator prezintă noțiunile de bază privind conceptul de textură și utilizarea sa într-o scenă 3D de obiecte. Acesta va oferi, de asemenea, un cadru de bază pentru încărcarea și includerea obiectelor 3D în proiectul OpenGL, prezentând apoi câteva noțiuni despre animația obiectelor.

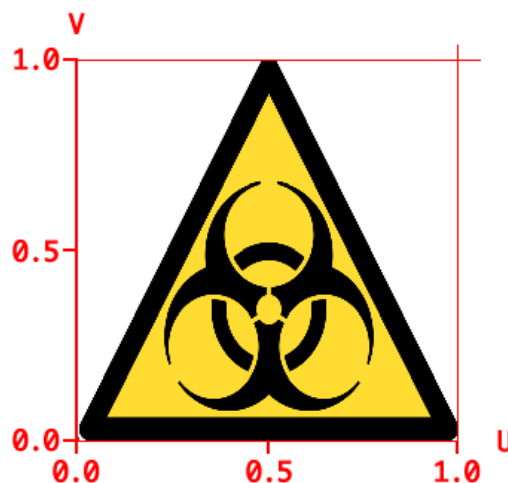
Fundament teoretic

Puteți să vă gândiți la o textură ca la o imagine 2D care poate fi aplicată pe un obiect 3D. Deși este posibil să existe texturi 1D și 3D, acestea sunt dincolo de sfera de interes a acestui laborator.

În general, texturile sunt aplicate pe obiecte 3D pentru a crește fotorealismul, adăugând detalii pe suprafețele lor. Spre exemplu, este posibil să se adauge detalii de culoare unui model prin aplicarea unor culori asociate fiecărui vârf (conform exemplului din laboratorul precedent), dar acest lucru ar fi foarte ineficient, atât în ceea ce privește volumul de date, cât și puterea de procesare necesară.

Texturile sunt în principiu hărți de pixeli 2D încărcate în memoria video, care pot fi apoi asociate unui obiect 3D dat. Asocierea se face prin atribuirea fiecărui vârf 3D unui punct din cadrul imaginii 2D. Spațiul de textură 2D este de obicei exprimat folosind numele parametrilor "u" și "v", spre deosebire de "x" și "y", pentru a evita confuzia cu valorile poziției vârfului.

Spre deosebire de imaginile normale ale căror coordonate sunt numere întregi care exprimă valoarea unui pixel dat, coordonatele UV ale unei texturi sunt valori în virgulă mobilă în intervalul $[0, 1]$, unde punctul $(0, 0)$ reprezintă colțul din stânga jos al imaginii, iar $(1, 1)$ reprezintă colțul din dreapta sus. Aceste coordonate pot fi transformate în pixeli prin înmulțirea valorilor lor cu lățimea și înălțimea imaginii.

Pentru a utiliza o textură, trebuie să o încărcați mai întâi dintr-un fișier extern:

- Încărcați datele de imagine dintr-un fișier imagine (de preferință ".png" sau ".tga" - întotdeauna cu lățime și înălțime egale cu o putere de 2 - ex: 128, 256, 512 etc.)
- Generați un ID de textură - folosind funcția: "glGenTextures"
- Legați sau "activați" textura - folosind funcția "glBindTexture"
- Generați o textură din datele imaginii - utilizând funcția "glTexImage2D"
- Configurați parametrii de textură

Funcția de încărcare a texturii este implementată în cadrul "ReadTextureFromFile". Examinați această funcție. Pentru a aplica textura pe un obiect, este suficient să o legați (bind) înainte de a desena obiectul - folosind funcția "glBindTexture".

Tutorial

Aplicarea texturii

În scopul demonstrării utilizării texturilor, vom încerca mai întâi un exemplu simplu.

Să începem prin desenarea a două triunghiuri. Definiți datele de vârf - poziția și coordonatele texturii:

```
//pozițiile și coordonatele UV ale vârfurilor
GLfloat vertexData[] = {
    // primul triunghi
    -5.0f, 0.0f, 0.0f,    0.0f, 0.0f,
    5.0f, 0.0f, 0.0f,    1.0f, 0.0f,
    0.0f, 8.0f, 0.0f,    0.5f, 1.0f,
    // al doilea triunghi
    0.1f, 8.0f, 0.0f,    0.0f, 0.0f,
    5.1f, 0.0f, 0.0f,    0.0f, 0.0f,
    10.1f, 8.0f, 0.0f,    0.0f, 0.0f
};
GLuint vertexIndices[] = {
    0,1,2,
    3,4,5
};
```

Încărcați datele triunghiului apelând funcția predefinită "loadTriangles ()" - înainte de începerea buclei de rasterizare:

```
int main(int argc, const char * argv[]) {

    .....

    loadTriangleData();

    while (!glfwWindowShouldClose(glfwWindow)) {
        renderScene();

        glfwPollEvents();
    }
```

```

        glfwSwapBuffers(glfwWindow);
    }
    .....
}

```

În cele din urmă, desenați triunghiurile:

```

void renderScene()
{
    .....

    glBindVertexArray(objectVAO);
    glDrawElements(GL_TRIANGLES, 6, GL_UNSIGNED_INT, 0);
}

```

Construiți și executați aplicația. Ar trebui să vedeți două triunghiuri negre.

Pentru a aplica textura, trebuie să trimitem coordonatele texturii către Fragment Shader. Acest lucru înseamnă că ele trebuie să treacă mai întâi prin Vertex Shader:

```

#version 410 core

layout(location = 0) in vec3 vertexPosition;
layout(location = 1) in vec3 vertexNormal;
layout(location = 2) in vec2 textcoord;

out vec3 colour;
out vec2 passTexture;

uniform mat4 model;
uniform mat4 view;
uniform mat4 projection;

void main() {
    colour = vertexNormal;
    passTexture = textcoord;
    gl_Position = projection * view * model * vec4(vertexPosition, 1.0);
}

```

În interiorul Fragment Shader, avem nevoie de acces la o unitate de textură, pe care o să o denumim "diffuseTexture". Funcția "texture" va returna o valoare din textura activă curentă, pe baza coordonatelor 2D UV pe care le primește ca argumente.

Fragment Shader ar trebui să arate așa:

```

#version 410 core

in vec3 colour;
in vec2 passTexture;

```

```

out vec4 fragmentColour;

uniform sampler2D diffuseTexture;

void main() {
    fragmentColour = texture(diffuseTexture, passTexture);
}

```

Asigurați-vă că încărcați textura din fișierul imagine:

```

int main(int argc, const char * argv[]) {
    .....

    loadTriangleData();
    texture = ReadTextureFromFile("textures/hazard2.png");

    while (!glfwWindowShouldClose(glfwWindow)) {
        renderScene();

        glfwPollEvents();
        glfwSwapBuffers(glfwWindow);
    }
    .....
}

```

Acum activați textura înainte de a desena triunghiurile:

```

void renderScene()
{
    .....

    glActiveTexture(GL_TEXTURE0);
    glUniform1i(glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "diffuseTexture"), 0);
    glBindTexture(GL_TEXTURE_2D, texture);

    glBindVertexArray(objectVAO);
    glDrawElements(GL_TRIANGLES, 6, GL_UNSIGNED_INT, 0);
}

```

Construiți și executați aplicația.

Modificați coordonatele UV ale texturii pentru al doilea triunghi, astfel încât aplicația dvs. să arate astfel:

Încărcarea obiectelor 3D

În scopul încărcării și desenării obiectelor 3D complexe, o opțiune pe care o aveți este să utilizați clasa "Model3D" furnizată în pachetul de resurse al acestui laborator. Această clasă ar trebui să poată încărca orice fel de obiect, de la obiecte simple la scene complexe, cu multiple texturi aplicate. După cum puteți vedea în interiorul "Model3D.hpp", acesta conține o listă de obiecte de tip „mesh” (fiecare reprezentând câte un obiect 3D) precum și colecția de texturi încărcate - necesare pentru acele obiecte.

Să vedem cum putem folosi clasa "Model3D" pentru a încărca un model dintr-un fișier ".obj". Modificați funcția principală. Ștergeți funcționalitatea adăugată anterior și adăugați:

```
int main(int argc, const char * argv[]) {  
  
    .....  
    //send matrix data to shader  
    GLint projLoc = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "projection");  
    glUniformMatrix4fv(projLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(projection));  
  
    myModel.LoadModel("objects/stall.obj");  
  
    while (!glfwWindowShouldClose(glfwWindow)) {  
        renderScene();  
  
        glfwPollEvents();  
        glfwSwapBuffers(glfwWindow);  
    }  
    .....  
}
```

Pentru a rasteriza modelul încărcat, modificați și adăugați următoarele linii în cadrul funcției "renderScene":

```
void renderScene()  
{  
  
    .....  
    //creează matricea de rotație  
    model = glm::rotate(model, glm::radians(angle), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));  
    model = glm::rotate(model, glm::radians(180.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));  
}
```

```

//trimite matricea către vertex shader
glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));
myModel.Draw(myCustomShader);
}

```

Construiți și executați aplicația. După cum puteți vedea, **modelul nu este texturat**. Pentru a aplica o textură, trebuie să încărcați o textură dintr-un fișier extern:

```

int main(int argc, const char * argv[]) {
    .....
    myModel.LoadModel("objects/stall.obj");
    texture = ReadTextureFromFile("textures/stall_texture.png");
    ..... }

```

Activați textura înainte de a desena modelul:

```

void renderScene()
{
    .....
    glActiveTexture(GL_TEXTURE0);
    glUniform1i(glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "diffuseTexture"), 0);
    glBindTexture(GL_TEXTURE_2D, texture);

    myModel.Draw(myCustomShader);
}

```

Rulați aplicația. Utilizați tastele "W", "A", "S" și "D" pentru a naviga; "Q" și "E" pentru a roti modelul.

Amintiți-vă când am spus că un obiect Model3D poate reține atât obiectele „mesh” 3D cât și texturile lor. Cel mai adesea, atunci când descărcați obiecte 3D din surse online, o să primiți un fișier ".obj" și un ".mtl", împreună cu o colecție de imagini textură. Fișierul .mtl specifică datele de asociere ale texturii pentru obiectul dat. **În aceste cazuri, clasa Model3D va citi obiectul 3D și va activa texturile asociate după cum este necesar - NU VA MAI FI NEVOIE CA VOI SĂ ÎNCĂRCATI ȘI SĂ ACTIVATI TEXTURILE.**

Puteți găsi fișiere ".obj" la www.turbosquid.com, www.tf3dm.com și <https://sketchfab.com/features/free-3d-models>.

Să încercăm să adăugăm un fișier ".obj" cu texturile incluse. Modificați funcția principală pentru a încărca noul obiect:

```

int main(int argc, const char * argv[]) {
    .....
    //argument 1 = obj file; argument 2 = textures folder
    myModel.LoadModel("objects/Farmhouse.obj", "textures/");
    //texture = ReadTextureFromFile("textures/stall_texture.png");

    while (!glfwWindowShouldClose(glfwWindow)) {
        renderScene();
    }
}

```

```

        glfwPollEvents();
        glfwSwapBuffers(glfwWindow);
    }
    .....
}

```

Comentați instrucțiunile de activare a texturii din renderScene. Acest obiect conține informații de mapare a texturii, prin urmare obiectul Model3D va încerca să încarce automat texturile:

```

void renderScene()
{
    .....
    //glActiveTexture(GL_TEXTURE0);
    //glUniform1i(glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "diffuseTexture"),0);
    //glBindTexture(GL_TEXTURE_2D, texture);

    myModel.Draw(myCustomShader);
}

```

Regulile generale de urmat la încărcarea fișierelor .obj de pe internet:

- Căutați fișierul .mtl - conține date despre materialele și texturile obiectului. În interiorul .obj ar trebui să aveți o referință la fișierul .mtl.
- În cadrul fișierului .mtl, **căutați referințele fișierelor de textură** => asigurați-vă ca acestea nu conțin și nume de folder, doar numele fișierului
- Asigurați-vă că texturile sunt în format ".png" sau ".tga" și au dimensiuni (lățime și înălțime) egale cu puterile de 2 (ex: 128, 256, 512 etc.).
- Încercați să păstrați proiectul curat și ordonat - păstrați obiectele 3D și texturile (împreună cu fișierul .mtl) în propriile lor foldere, separate.

Animația

Să adăugăm o transformare de translație obiectului nostru - translatăm pe axa X cu o cantitate egală cu "delta". Creșteți delta în interiorul funcției "renderScene".

```

float delta = 0;
void renderScene()
{
    .....
    delta += 0.001;
    model = glm::translate(model, glm::vec3(delta, 0, 0));

    //creează matrice de rotație
    model = glm::rotate(model, glm::radians(angle), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));
    model = glm::rotate(model, glm::radians(180.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));
    //trimite datele matricii către vertex shader
    glUniformMatrix4fv(modelLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(model));

    glBindTexture(GL_TEXTURE_2D, texture);
}

```

```

    myModel.Draw(myCustomShader);
}

```

Rulați aplicația. Încercați apoi să desenați 500 de instanțe ale aceluiași obiect. Observați scăderea vitezei de animație:

```

void renderScene()
{
    .....

    for (int i = 0; i < 500;i++)
        myModel.Draw(myCustomShader);
}

```

Această animație depinde de frecvența cu care se invocă funcția - adică de frecvența de refresh a aplicației. Așa cum ați putea să ghiciți, frecvența de refresh variază în funcție de resursele hardware sau de complexitatea scenelor. În mod ideal, am dori ca animația să funcționeze independent de capacitățile de refresh ale aplicației noastre.

Soluția este de a crește delta pe baza unei variabile de viteză date - "unități pe secundă". Măsurăm timpul dintre actualizările succesive și calculăm distanța pe care ar trebui să o deplaseze obiectul:

$$Distance = speed * time$$

```

float delta = 0;
float movementSpeed = 2; // units per second
void updateDelta(double elapsedSeconds) {
    delta = delta + movementSpeed * elapsedSeconds;
}
double lastTimeStamp = glfwGetTime();

void renderScene()
{
    .....
    //inițializează matricea view
    glm::mat4 view = myCamera.getViewMatrix();
    //trimite matricea spre shader
    GLint viewLoc = glGetUniformLocation(myCustomShader.shaderProgram, "view");
    glUniformMatrix4fv(viewLoc, 1, GL_FALSE, glm::value_ptr(view));

    // get current time
    double currentTimeStamp = glfwGetTime();
    updateDelta(currentTimeStamp - lastTimeStamp);
    lastTimeStamp = currentTimeStamp;
    model = glm::translate(model, glm::vec3(delta, 0, 0));
    .....
}

```

Puteți încerca animația cu un număr tot mai mare de instanțe de obiecte, pentru a vedea dacă viteza de mișcare se modifică sau nu.

Documentație

Funcție (și legătură)	Descriere
glGenTextures	Generează nume de texturi
glBindTexture	Legăți o textură numită într-o textură țintă
glTexImage2D	Specificați o imagine textura bidimensională
glTexParameter	Setați parametrii de textură

Temă

- Încărcați cel puțin 3 modele. Schimbați poziția unui obiect folosind tastele și animați un alt obiect.

Laborator 7 – Modele de iluminare

Obiective

Obiectivul acestui laborator este de a descrie pe scurt modul de adăugare a iluminării în scena OpenGL 4.0. Vom prezenta noțiunile matematice de bază din spatele iluminatului OpenGL și structura programelor Vertex și Fragment Shader pentru iluminarea direcțională per-vârf și per-pixel.

Fundament teoretic

Modelul de iluminare din OpenGL cu pipeline fix (modelul Gouraud) reprezintă modelul de bază pentru aplicații grafice și este o încercare decentă de a aproxima modul în care funcționează iluminarea din lumea reală. Cu toate acestea, funcționalitatea din pipeline-ul fix vine cu anumite constrângeri, fiind lipsită de realism și de opțiuni atunci când vine vorba de compromisuri calitate-performanță. Shaderelor programabile pot să ofere rezultate mult mai bune, mai ales din punct de vedere al realismului. Cu toate acestea, este destul de important să înțelegem foarte bine modelul de bază OpenGL, deoarece acest model de iluminare furnizează în continuare fundamentul pe care sunt construite modelele avansate.

Modelul de iluminare OpenGL cu pipeline fix însumează un set de componente independente pentru a obține efectul de iluminare general al unui punct de pe suprafața unui obiect. Aceste componente pot fi observate în Figura 1 de mai jos.

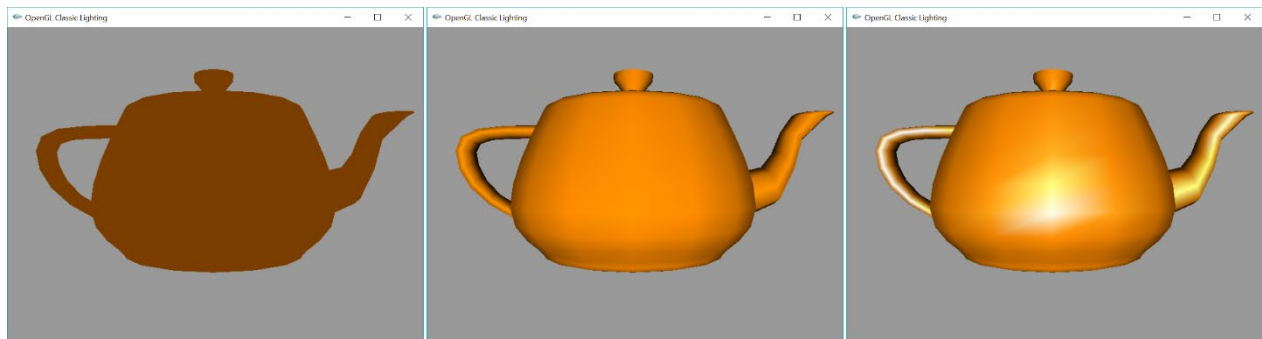

Figura 1 - Componente de lumină OpenGL (de la stânga la dreapta: Ambient, Ambient + Difuz, Ambient + Difuz + Specular)

Lumina ambientală nu vine dintr-o anumită direcție, fiind o aproximare decentă a luminii care există împrăștiată într-o scenă. Calculul său nu depinde de poziția camerei sau de direcția luminii. Valoarea iluminării ambientale poate fi precalculată ca efect global sau adăugată independent pentru fiecare sursă de lumină.

Lumina difuză este împrăștiată în mod egal în toate direcțiile pentru o sursă de lumină. Cantitatea de lumină difuză care există pe un punct nu depinde de poziția de vizualizare, dar depinde de direcția luminii. Intensitatea luminoasă este mai puternică pe suprafețele care sunt orientate spre sursa de lumină și mai slabă pe cele orientate în direcția opusă. Calculul luminii difuze depinde de normala suprafeței și de direcția sursei de lumină, dar nu și de direcția de vizualizare.

Lumina speculară este lumina reflectată direct de către suprafață și se referă la cât de asemănătoare este suprafața (materialul) obiectului cu o oglindă. Intensitatea acestui efect este denumită Shininess (strălucire). Calculul său necesită să se știe cât de apropiată este orientarea suprafeței de reflexia dintre direcția luminii și ochi. Astfel, calculul luminii speculare depinde de normala suprafeței, de direcția luminii și de direcția de vizualizare.

Implementarea funcționalității de iluminare în OpenGL 4

Acum vom construi treptat shaderele necesare pentru implementarea modelului de iluminat clasic OpenGL (iluminat Gouraud) folosind limbajul GLSL. Deoarece modelul clasic calculează iluminarea pentru fiecare vârf, shaderul pe care îl vom schimba treptat este Vertex Shader. Fragment Shader va rămâne același pe parcursul acestui proces, așa cum este prezentat mai jos.

```
//fragment shader passthrough pentru iluminarea OpenGL
#version 410 core

uniform vec3 baseColor;

in vec3 color;

out vec4 fColor;

void main()
{
    fColor = vec4(color, 1.0f);
}
```

În teorie, calculul iluminării poate fi efectuat în orice spațiu (sistem de coordonate) afin din pipeline-ul de transformare. Deci iluminarea ar trebui să fie efectuată în spațiul de coordonate globale sau cel de vizualizare. Ambele vor oferi rezultate de iluminare identice. Pentru acest laborator, vom efectua calculul iluminării în spațiul de vizualizare.

Lipsa efectului de iluminare

Atunci când nu se utilizează nici un model de iluminare, OpenGL redă fiecare obiect în mod uniform, folosind culoarea sa de bază. Toate efectele de iluminare vor modula această culoare, folosind-o ca bază pentru următoarele calcule de iluminare. Vertex Shader necesar pentru desenarea unui obiect fără efecte de iluminare este prezentat mai jos. Pentru acest laborator, culoarea de bază este furnizată din aplicație ca valoare **uniform**. În aplicațiile din lumea reală, culoarea de bază este, de obicei, furnizată ca atribut al vârfului.

```
//vertex shader fără iluminare
#version 410 core

layout(location=0) in vec3 vPosition;
layout(location=1) in vec3 vNormal;
```

```

//matrici
uniform mat4 model;
uniform mat4 view;
uniform mat4 projection;

//iluminare
uniform vec3 lightColor;
uniform vec3 baseColor;

out vec3 color;

void main()
{
    //calculează culoarea finală a vârfului
    color = baseColor;

    //transformă vârful
    gl_Position = projection * view * model * vec4(vPosition, 1.0f);
}

```

Iluminarea ambientală

Lumina ambientală este uniformă și, prin urmare, nu se schimbă între vârfuri. Putem trimite componenta Ambientală din aplicație ca o variabilă **uniform**. Rezultatul interacțiunii dintre lumina ambientală și culoarea suprafeței pe care o lovește este modelat prin înmulțire. În timpul diferitelor înmulțiri necesare pentru a calcula efectele diferitelor componente luminoase pe o suprafață, valorile componentelor pot să depășească valoarea de 1.0. Cu toate acestea, culoarea finală trebuie să fie saturată la alb (adică nicio componentă de lumină nu trebuie să fie mai mare de 1.0). Din acest motiv se utilizează funcția **min** pentru a atinge această saturație. Adăugările și modificările la vertex shader pentru încorporarea luminii ambientale sunt evidențiate mai jos.

```

//vertex shader pentru iluminare ambientală
#version 410 core

layout(location=0) in vec3 vPosition;
layout(location=1) in vec3 vNormal;

//matrici
uniform mat4 model;
uniform mat4 view;
uniform mat4 projection;

//iluminare
uniform vec3 lightColor;
uniform vec3 baseColor;

```

```

out vec3 color;

vec3 ambient;
float ambientStrength = 0.2f;

void main()
{
    //calculează lumina ambientală
    ambient = ambientStrength * lightColor;

    //calculează culoarea finală a vârfului
    color = min(ambient * baseColor, 1.0f);

    // transformă vârful
    gl_Position = projection * view * model * vec4(vPosition, 1.0f);
}

```

Iluminarea ambientală și difuză

Iluminarea difuză depinde de direcția luminii care atinge punctul pe care îl procesăm în prezent. Deoarece lumina noastră este una **directională** (situată la infinit, spre deosebire de sursele de lumină punctiforme care au o poziție 3D definită), toate razele luminoase sunt paralele și au aceeași direcție. Aceasta înseamnă că direcția luminii este constantă pe toate vârfurile și poate fi calculată în aplicație și trimisă ca o variabilă **uniform** în shader. Cantitatea de lumină difuză împrăștiată depinde de orientarea suprafeței (adică de unghiul dintre direcția luminii și normala suprafeței). Cantitatea maximă de lumină împrăștiată este obținută atunci când lumina atinge perpendicular suprafața (adică unghiul dintre normală și direcția luminii este 0.0, astfel cosinusul este 1.0). Pe măsură ce acest unghi crește (suprafața se îndepărtează de lumină), cosinusul scade spre 0.0, astfel încât cantitatea de lumină difuză împrăștiată este mai mică. Cosinusul unghiului dintre doi vectori normalizați poate fi calculat folosind produsul scalar (dot product).

Normalele vârfurilor sunt transmise din aplicație (ele sunt pre-calulate în modelul GLM) ca atribut per-vârf (similar cu pozițiile vârfurilor). Deoarece modelul este afectat de transformări (fiecare vârf este înmulțit cu matricea Model, View și Proiecție), normala trebuie supusă acelorași transformări ca și vârful obiectului, altfel iluminarea nu va funcționa corect (adică normala trebuie să se miște împreună cu obiectul). În OpenGL, normalele nu sunt transformate folosind matricea Model-View-Projection, ci folosind așa-numita Matrice Normală. Matricea normală este matricea 3x3 din stânga-sus a inversului transpus al matricei model (dacă se efectuează calculul luminii în spațiul global) sau al matricei Model-View (dacă se efectuează calculul iluminării în spațiul de vizualizare). Aceasta poate fi ușor calculată în aplicație utilizând biblioteca OpenGL matematică (GLM). După calculare, matricea normală este trimisă shader-ului ca variabilă **uniform**. Adăugările la vertex shader pentru a încorpora lumina difuză sunt evidențiate mai jos.

```

//vertex shader pentru iluminare ambientală și difuză
#version 410 core

layout(location=0) in vec3 vPosition;

```

```

layout(location=1) in vec3 vNormal;

//matrici
uniform mat4 model;
uniform mat4 view;
uniform mat4 projection;
uniform mat3 normalMatrix;

//iluminare
uniform vec3 lightDir;
uniform vec3 lightColor;
uniform vec3 baseColor;

out vec3 color;

vec3 ambient;
float ambientStrength = 0.2f;
vec3 diffuse;

void main()
{
    //calculează lumina ambientală
    ambient = ambientStrength * lightColor;

    //normalizează direcția luminii
    vec3 lightDirN = normalize(lightDir);

    //calculează coordonatele ochi pentru normale (transformă normalele)
    vec3 normalEye = normalize(normalMatrix * vNormal);

    //calculează lumina difuză
    diffuse = max(dot(normalEye, lightDirN), 0.0f) * lightColor;

    //calculează culoarea finală a vârfului
    color = min((ambient + diffuse) * baseColor, 1.0f);

    //transformă vârful
    gl_Position = projection * view * model * vec4(vPosition, 1.0f);
}

```

Iluminarea ambientală, difuză și speculară

Iluminarea speculară depinde atât de direcția luminii, cât și de direcția de vizualizare. Componenta speculară depinde de cosinusul unghiului (α) dintre direcția de vizualizare (ochi) și reflexia provenită de la lumina (R) (figura 2). Deoarece efectuăm calculul iluminării în coordonatele camerei (de vizualizare), camera este situată la origine, astfel poziția ochiului este (0, 0, 0).

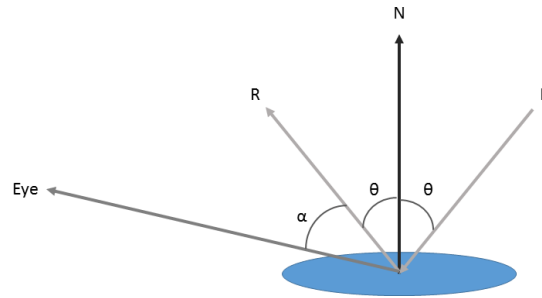

Figura 3 – Calculul iluminării speculare

Shininess (strălucirea) este folosit ca un exponent pentru a obține o măsură a clarității căderii unghiulare dintr-o reflecție directă. Cu cât este mai mare exponentul, cu atât devine mai intensă iluminarea speculară, deoarece ridicarea unui număr mai mic decât 1.0 la o putere supraunitară scade valoarea sa. Unghiurile de reflexie apropiate de 0.0 vor duce la valori apropiate de 1.0 pentru iluminarea speculară, în timp ce pentru alte unghiuri aceasta se va îndrepta rapid înspre 0.0. Deoarece lumina speculară reprezintă lumina reflectată, componenta speculară nu mai este modulată cu culoarea obiectului. Modificările din vertex shader pentru a încorpora iluminarea speculară sunt evidențiate mai jos.

```
//vertex shader pentru iluminare ambientală, difuză și speculară
```

```
#version 410 core
```

```
layout(location=0) in vec3 vPosition;
```

```
layout(location=1) in vec3 vNormal;
```

```
//matrici
```

```
uniform mat4 model;
```

```
uniform mat4 view;
```

```
uniform mat4 projection;
```

```
uniform mat3 normalMatrix;
```

```
//iluminare
```

```
uniform vec3 lightDir;
```

```
uniform vec3 lightColor;
```

```
uniform vec3 baseColor;
```

```
out vec3 color;
```

```
vec3 ambient;
```

```
float ambientStrength = 0.2f;
```

```
vec3 diffuse;
```

```
vec3 specular;
```

```
float specularStrength = 0.5f;
```

```
float shininess = 32.0f;
```

```
void main()
```

```
{
```

```

//calculează lumina ambientală
ambient = ambientStrength * lightColor;

//normalizează direcția luminii
vec3 lightDirN = normalize(lightDir);

//calculează coordonatele ochi pentru normale (transformă normalele)
vec3 normalEye = normalize(normalMatrix * vNormal);

//calculează lumina difuză
diffuse = max(dot(normalEye, lightDirN), 0.0f) * lightColor;

//calculează poziția vârfului în coordonate ochi
vec4 vertPosEye = view * model * vec4(vPosition, 1.0f);

//calculează direcția de vizualizare în spațiul ochi (camera este în origine)
vec3 viewDir = normalize(- vertPosEye.xyz);

//calculează reflexia (funcția reflect are nevoie de o direcție orientată spre vârf, nu dinspre acesta)
vec3 reflectDir = normalize(reflect(-lightDir, normalEye));

//calculează lumina speculară
float specCoeff = pow(max(dot(viewDir, reflectDir), 0.0f), shininess);
specular = specularStrength * specCoeff * lightColor;

//calculează culoarea finală a vârfului
color = min((ambient + diffuse) * baseColor + specular, 1.0f);

//transformă vârful
gl_Position = projection * view * model * vec4(vPosition, 1.0f);
}

```

Tutorial

Descărcați resursele disponibile pe pagina web a laboratorului. Prima arhivă (Laboratory 7 resources - part 1.zip) conține o aplicație cu shaderele vertex și fragment necesare pentru a desena un ceainic fără iluminare (a se vedea subsecțiunea 3.1).

Extindeți vertex shader pentru a încorpora iluminatul ambiental în aplicația dvs. (vezi secțiunea 3.2). Aplicația dvs. ar trebui să afișeze ceainicul ca în figura 3 de mai jos.

Figura 4 –Rasterizare cu iluminare ambientală

Extindeți vertex shader pentru a încorpora iluminarea difuză în aplicația dvs. (vezi secțiunea 3.2). Aplicația dvs. ar trebui să afișeze ceainicul ca în figura 4 de mai jos.

Figura 5 – Rasterizare cu iluminare ambientală și difuză

Extindeți vertex shader pentru a încorpora iluminarea speculară în aplicația dvs. (vezi secțiunea 3.3). Aplicația dvs. ar trebui să afișeze ceainicul ca în figura 4 de mai jos.

Figura 6 – Rasterizare cu iluminare ambientală, difuză și speculară

Lectură suplimentară

- OpenGL Programming Guide 8th Edition – Capitolul 7

Temă

1. Implementați iluminatul per-vertex OpenGL (Gouraud) pentru aplicația dvs. urmând pașii descriși în secțiunea 4
2. Implementați modelul de iluminare per-pixel (Phong). Iluminarea per-pixel calculează culorile finale în fragment shader, folosind **normalele interpolate**, în loc să folosească normalele vârfului în vertex shader. Comparați calitatea generală a iluminării cu aceea a modelului per-vertex obținut la pasul 1, pentru toate rezoluțiile obiectului ceainic (există mai multe ceainice disponibile, generate folosind 4, 10, 20 și 50 de segmente). Pentru acest exercițiu, utilizați resursele furnizate în cea de-a doua arhivă (Laboratory 7 resources - part 2.zip) și modificați setul de shadere shaderPPL (vert / frag).
3. Extindeți implementarea iluminării per-pixel pentru a încorpora proprietățile materialelor pentru obiecte. Proprietățile materialelor pot fi trimise din aplicație ca variabile **uniform**, iar culoarea finală va fi modulată (înmulțită) cu componenta de material corespunzătoare (Ambient, Diffuse și Specular) în locul culorii de bază a obiectului.
4. Extindeți implementarea iluminării per-pixel pentru a încorpora intensitățile componentelor luminoase. În loc să aibă o lumină cu o singură culoare, folosind coeficienți “hard-codați” pentru a decide contribuția fiecărei componente a luminii, descrieți o sursă de lumină folosind trei

componente diferite (ambient, difuz și specular) și folosiți-le pentru a calcula intensitățile finale ale culorii.

Laborator 8 – Iluminare avansată

Obiective

Obiectivul acestui laborator este de a descrie succint câteva tehnici avansate de iluminare în OpenGL 4.

Modelul de iluminare Blinn-Phong

Modelul de iluminare Blinn-Phong este o versiune ușor modificată a modelului Phong și a fost dezvoltat de către Jim Blinn. Scopul său este de a îmbunătăți reflexiile speculare în anumite condiții, cum ar fi un coeficient foarte scăzut de strălucire (rezultând astfel o zonă speculară mare). Reflexiile speculare ale modelului Phong tind să fie întrerupte imediat ce unghiul dintre direcția de vizualizare și reflexia luminii crește peste 90.0 grade (cosinusul devine negativ și astfel este fixat la 0.0).

Soluția propusă de Blinn este de a folosi un așa-zis **semi-vector** în locul vectorului de reflexie pentru a calcula componenta speculară. Semi vectorul (**H**) este un vector unitar la jumătatea distanței dintre direcția de vizualizare și direcția luminii (Figura 1).

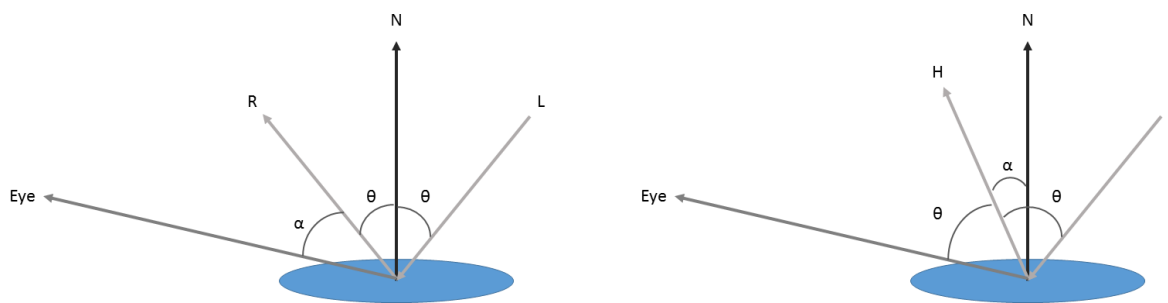

Figura 7 - Modelul specular Phong (stânga) versus modelul specular Blinn (dreapta)

Semi-vectorul este calculat ca:

$$H = \frac{L + Eye}{\|L + Eye\|}$$

Acest lucru se traduce în codul GLSL după cum urmează:

```
//normalizează direcția luminii
vec3 lightDirN = normalize(lightDir);

//calculează direcția de vizualizare
vec3 viewDirN = normalize(viewPosEye - fragPosEye.xyz);

//calculează semi-vectorul
vec3 halfVector = normalize(lightDirN + viewDirN);
```

Componenta speculară este apoi calculată ca fiind cosinusul unghiului dintre normală și semi-vector:

```
//Calculează lumina speculară
float specCoeff = pow(max(dot(normalEye, halfVector), 0.0f), shininess);
specular = specularStrength * specCoeff * lightColor;
```

Modelul Blinn-Phong îmbunătățește performanța, evitând calculul costisitor al vectorului de reflexie.

Lumini punctiforme

Laboratorul 8 a introdus conceptul de **lumini direcționale**, care sunt surse de lumină infinit de îndepărtate. Toate razele de lumină care provin dintr-o sursă de lumină direcțională sunt paralele și astfel direcția luminii implicată în calculul iluminării este constantă între obiecte și toate fragmentele acestora. Astfel, aceste surse de lumină sunt ideale pentru iluminarea globală din cadrul scenelor noastre.

Luminile punctiforme sunt surse de lumină cu o poziție dată care iluminează radial și uniform în toate direcțiile. Spre deosebire de luminile direcționale, razele generate de luminile punctiforme se estompează în funcție de distanță, făcând astfel obiectele mai apropiate de sursă să pară mai iluminate decât obiectele mai îndepărtate.

Atunci când se utilizează luminile punctiforme, direcția luminii nu este constantă între fragmente și trebuie calculată pentru fiecare fragment diferit:

```
//calculează direcția luminii
vec3 lightDirN = normalize(lightPosEye - fragPosEye.xyz);
```

Pentru a reduce intensitatea luminii punctiforme cu distanța, trebuie să aplicăm un coeficient de atenuare. Atenuarea poate fi calculată ca o funcție liniară sau pătratică dependentă de distanță. Atenuarea liniară necesită un calcul mai puțin complex, dar oferă mai puțin realism, deoarece, în lumea reală, sursele de lumină sunt strălucitoare atunci când stau aproape de obiecte, dar își diminuează rapid strălucirea, cu cât ne aflăm mai departe de ele. Realismul este considerabil crescut atunci când se încorporează atenuarea pătratică în funcție de distanță. Astfel, atenuarea poate fi calculată folosind:

$$Att = \frac{1.0}{K_c + K_l * d + K_q * d^2}$$

unde K_c este un termen constant, de obicei menținut la 1.0, K_l este un termen liniar, K_q este un termen pătratic și d este distanța.

Alegerea valorilor potrivite pentru aceste constante depinde de mai mulți factori cum ar fi mediul, distanța necesară pentru călătoria luminii, tipul de lumină etc. Puteți folosi Tabelul 1 ca ghid pentru specificarea coeficienților de atenuare pe baza distanței pe care lumina trebuie să o parcurgă.

Pentru a implementa atenuarea, ar trebui să definim coeficienții de atenuare în shader sau să îi trimitem din aplicație prin variabile **uniform**:

```
float constant = 1.0f;
```

```
float linear = 0.0045f;
float quadratic = 0.0075f;
```

Distanță	Constant	Liniar	Pătratic
7	1.0	0.7	1.8
13	1.0	0.35	0.44
20	1.0	0.22	0.20
32	1.0	0.14	0.07
50	1.0	0.09	0.032
65	1.0	0.07	0.017
100	1.0	0.045	0.0075
160	1.0	0.027	0.0028
200	1.0	0.022	0.0019
325	1.0	0.014	0.0007
600	1.0	0.007	0.0002
3250	1.0	0.0014	0.000007

Tabel 1 – Valori comune pentru coeficienții de atenuare (sursa: [Ogre3D wiki](#))

Ar trebui să calculăm atenuarea folosind ecuația de mai sus:

```
//calculează distanța la lumină
float dist = length(lightPosEye - fragPosEye.xyz);
//calculează atenuarea
float att = 1.0f / (constant + linear * dist + quadratic * (dist * dist));
```

În cele din urmă, ar trebui să aplicăm atenuarea componentelor ambientale, difuze și speculare:

```
//calculează lumina ambientală
ambient = att * ambientStrength * lightColor;

//calculează lumina difuză
diffuse = att * max(dot(normalEye, lightDirN), 0.0f) * lightColor;

//calculează lumina speculară
specular = att * specularStrength * specCoeff * lightColor;
```

Hărți de iluminare

Până acum, când era vorba de iluminare, am considerat obiectele ca fiind compuse dintr-un singur material (având o singură culoare de bază) (Figura 2). Totuși, această abordare nu oferă prea multă flexibilitate pentru reprezentarea vizuală a unui obiect. Vom extinde acum modelul de iluminare pentru a include **hărți de iluminare**.

Figura 8 – Crysis 2 nanosuit rasterizat cu lumină punctiformă și culoare de bază portocalie

Hărțile de iluminare ne furnizează un mijloc de eșantionare a culorii de bază pentru fiecare fragment dintr-o textură și pentru fiecare componentă a luminii (ambientală, difuză și speculară). Ele sunt încorporate în proprietățile materialelor asociate modelelor OBJ (specificate în fișierul MTL).

Hărțile difuze definesc culorile unui obiect. Informațiile despre culoare se eșantionează dintr-o textură și se combină cu efectele iluminării pentru a determina culoarea finală a fragmentelor (Figura 3). Hărțile hibride folosesc de obicei și culoarea de bază pentru componenta ambientală. Astfel, calculul componentelor ambientale și difuze trebuie modificate:

```
ambient *= texture(diffuseTexture, fragTexCoords);  
diffuse *= texture(diffuseTexture, fragTexCoords);
```


Figure 9 – Crysis 2 nanosuit rasterizat cu hărți de iluminare difuze

De obicei, nu toate materialele care compun un obiect reflectă aceeași cantitate de strălucire speculară. Pentru a diferenția între reflexia diferitelor materiale, putem folosi **hărți speculare** care atribuie un coeficient specular mai mare materialelor cu grad ridicat de reflexie și unul inferior materialelor care nu prezintă în mod normal componente speculare (Figura 4). Hărțile speculare pot fi eșantionate exact ca hărțile difuze, dar sunt aplicate la calculul componentelor speculare:

```
specular *= texture(specularTexture, fragTexCoords);
```

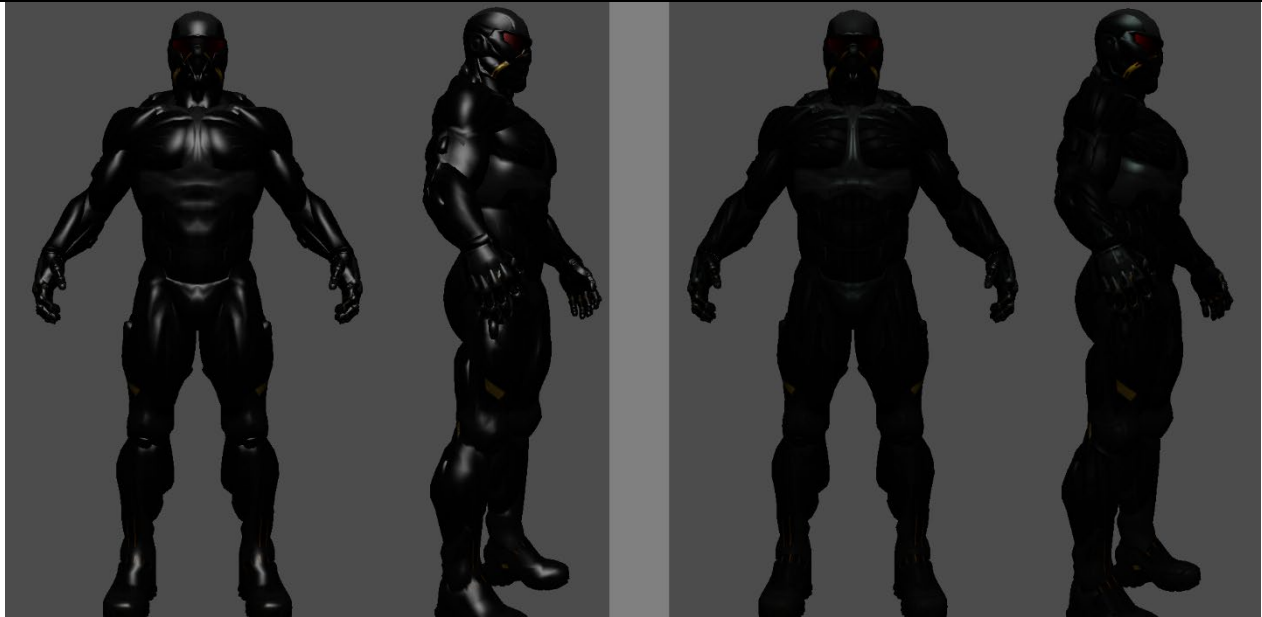

Figure 10 – Crysis 2 nanosuit rasterizat fără hărți speculare (stânga) și cu hărți speculare (dreapta)

Biblioteca de încărcare a obiectelor OBJ pe care o utilizați include deja funcționalitate pentru încărcarea hărților difuze și speculare (texturi) și legarea corespunzătoare a acestor obiecte de textură în cadrul claselor Model3D și Mesh. Variabilele **uniform** "diffuseTexture" și "specularTexture" trebuie să fie definite în programul shader pentru a permite eșantionarea hărților de iluminare ale obiectului.

Lectură suplimentară

- OpenGL Programming Guide 8th Edition – Capitolul 7
- Tutoriale OpenGL – Light casters, Lighting maps, Multiple lights, Advanced lighting - <http://www.learnopengl.com/>

Temă

5. Descărcați și explorați mostrele de cod furnizate ca resurse pentru acest laborator
6. Implementați modelul de iluminare Blinn-Phong pentru aplicația demo dată
7. Transformați lumina direcțională într-o lumină punctiformă pentru aplicația demonstrativă
8. Afișați mai multe obiecte împrăștiate prin toată scena pentru a observa efectul luminilor punctiforme
9. Încorporați hărți de iluminare în aplicația demo
10. Definiți o lumină direcțională și un al doilea punct (locăție) de lumină în aplicația demonstrativă

Laborator 9 – Generarea umbrelor

Obiective

Obiectivul acestui laborator este să descrie pe scurt un mod simplu de adăugare a umbrelor în aplicația OpenGL 4 folosind tehnica **Shadow Mapping**.

Shadow Mapping

Tehnicile de iluminat discutate în laboratoarele anterioare funcționează excelent pentru iluminarea obiectelor. Totuși, efectul de iluminare obținut nu ia în considerare ocluziile. În lumea reală, atunci când un obiect nu este lovit în mod direct de razele emise de o sursă de lumină din cauza obstrucțiilor (alte obiecte), atunci obiectul este în umbră. Astfel, umbrele adaugă un grad de realism scenelor noastre OpenGL, permițând, de asemenea, o percepție mai profundă a adâncimii (Figura 1 și Figura 2).

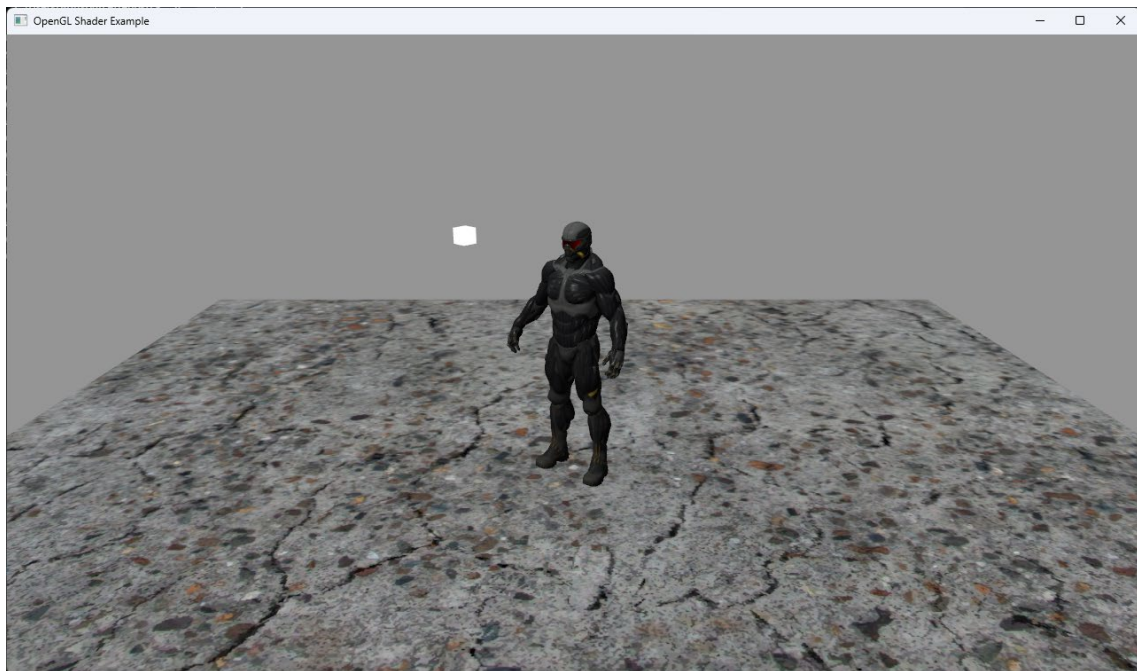

Figura 11 – Rasterizare fără umbre

Există o mulțime de tehnici moderne care pot fi folosite pentru a produce umbre (calculul umbrelor) și toate acestea pot fi implementate în OpenGL. Cu toate acestea, nu există algoritmi perfecți în timp real pentru acest lucru, fiecare având propriile sale avantaje și dezavantaje. Pentru acest laborator, vom explora o tehnică ce oferă rezultate decente și este ușor de implementat, și anume shadow mapping (“hărți de umbre”).

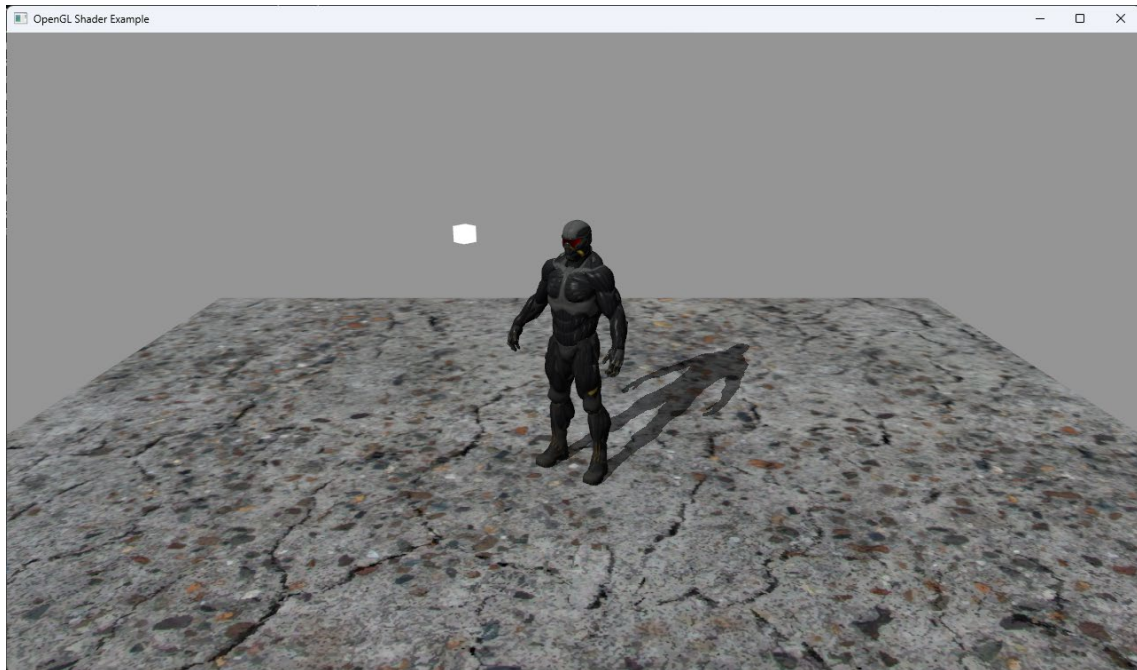

Figura 12 – Rasterizare cu umbre

Shadow mapping este o tehnică multi-trecere care utilizează texturi de adâncime pentru a decide dacă un punct se află în umbră sau nu. Cheia este aceea de a observa scena din punctul de vedere al sursei de lumină în loc de locația finală de vizualizare (locația camerei). Orice parte a scenei care nu este direct observabilă din perspectiva luminii va fi în umbră.

Etapele principale ale algoritmului sunt descrise mai jos:

1. Rasterizarea scenei din punctul de vedere al luminii. Nu contează cum arată scena (informații despre culoare); singurele informații relevante în acest moment sunt valorile de adâncime. Aceste valori sunt stocate într-o hartă de umbră (sau hartă de adâncime) și pot fi obținute prin crearea unei texturi de adâncime, atașarea la un obiect framebuffer și rasterizarea întregii scene (așa cum este văzută din poziția luminii) în acest obiect. În acest fel, textura de adâncime este umplută direct cu valorile relevante ale adâncimii.
2. Rasterizarea scenei din punct de vedere al observatorului (poziția camerei). Se compară adâncimea fiecărui fragment vizibil (proiectat în cadrul de referință al luminii) cu valorile de adâncime din harta umbrelor. Fragmentele care au o adâncime mai mare decât cea care a fost stocată anterior în harta de adâncime nu sunt direct vizibile din punctul de vedere al luminii și sunt, prin urmare, în umbră.

Generarea hărții de adâncime

Prima trecere a algoritmului de shadow mapping generează o hartă de adâncime a întregii scene privită din perspectiva luminii. Această hartă poate fi salvată direct într-o textură prin atașarea texturii la un obiect framebuffer și rasterizarea directă în acesta.

OpenGL face toată rasterizarea (informații despre culoare, adâncime și stencil) într-un framebuffer. Culorile stocate în framebuffer sunt utilizate de ecran atunci când se afișează conținutul vizual generat de aplicațiile noastre. Obiectele Framebuffer ne permit să creăm propriile framebuffer-uri și, în loc să rasterizăm în zone speciale de memorie GPU, putem scrie informații (culori, adâncime și informații stencil) în texturi. Aceste texturi sunt atașate ca obiecte buffer de culoare, adâncime și stencil pentru obiectele noastre framebuffer.

Crearea unui obiect framebuffer

Un obiect framebuffer este creat după cum se arată mai jos:

```
GLuint shadowMapFBO;  
//generează FBO ID  
glGenFramebuffers(1, &shadowMapFBO);
```

Pentru a atașa o textură ca un buffer de adâncime pentru obiectul framebuffer, trebuie mai întâi să creăm textura:

```
GLuint depthMapTexture;  
//creează textura de adâncime pentru FBO  
glGenTextures(1, &depthMapTexture);  
glBindTexture(GL_TEXTURE_2D, depthMapTexture);  
glTexImage2D(GL_TEXTURE_2D, 0, GL_DEPTH_COMPONENT,  
             SHADOW_WIDTH, SHADOW_HEIGHT, 0, GL_DEPTH_COMPONENT, GL_FLOAT, NULL);  
glTexParameteri(GL_TEXTURE_2D, GL_TEXTURE_MIN_FILTER, GL_NEAREST);  
glTexParameteri(GL_TEXTURE_2D, GL_TEXTURE_MAG_FILTER, GL_NEAREST);  
float borderColor[] = { 1.0f, 1.0f, 1.0f, 1.0f };  
glTexParameterfv(GL_TEXTURE_2D, GL_TEXTURE_BORDER_COLOR, borderColor);  
glTexParameteri(GL_TEXTURE_2D, GL_TEXTURE_WRAP_S, GL_CLAMP_TO_BORDER);  
glTexParameteri(GL_TEXTURE_2D, GL_TEXTURE_WRAP_T, GL_CLAMP_TO_BORDER);
```

Textura de adâncime este creată folosind tipul de textură GL_DEPTH_COMPONENT. De asemenea, pentru a evita artefactele vizuale nedorite atunci când generați umbre, modul de înfășurare a texturii este setat la GL_CLAMP_TO_BORDER. SHADOW_WIDTH și SHADOW_HEIGHT sunt constante și reprezintă rezoluția hărții de adâncime, care ar trebui să fie cel puțin de dimensiunea framebuffer-ului ferestrei OpenGL. Rezoluțiile prea scăzute au tendința de a conduce la rezultate mai slabe, iar rezoluțiile prea mari au tendința de a irosi memoria.

Odată ce textura de adâncime este creată, ea trebuie atașată ca buffer de adâncime pentru obiectul framebuffer:

```
//atașează textura la FBO  
glBindFramebuffer(GL_FRAMEBUFFER, shadowMapFBO);  
glFramebufferTexture2D(GL_FRAMEBUFFER, GL_DEPTH_ATTACHMENT, GL_TEXTURE_2D, depthMapTexture,  
0);
```

Deoarece prima trecere a algoritmului de mapare a umbrelor nu necesită atașament de culoare sau stencil, dar un obiect framebuffer nu ar fi complet fără ele, putem să atribuim în mod explicit **nimic** acestor puncte de atașament:

```
glDrawBuffer(GL_NONE);  
glReadBuffer(GL_NONE);
```

Odată ce un obiect framebuffer este complet, ar trebui să îl dezactivăm până când suntem gata să îl folosim:

```
glBindFramebuffer(GL_FRAMEBUFFER, 0);
```

Cu un obiect framebuffer configurat corect, etapa completă de trasare, folosind harta de adâncime, este după cum urmează:

```
// rasterizați în harta de adâncime  
Schimbați portul de vizualizare pentru a acoperi dimensiunea texturii de adâncime;  
Activați obiectul framebuffer;  
    Curățați (inițializați) buffer-ul de adâncime;  
    Configurați shader-ul (pentru completarea texturii de adâncime) și matricile de transformare (pentru sistemul  
de coordonate al luminii);  
    Rasterizați scena;  
Dezactivați obiectul framebuffer;  
// rasterizați în framebuffer  
Modificați portul de vizualizare pentru a acomoda obiectul framebuffer al ferestrei OpenGL;  
    Curățați (inițializați) buffer-ul de adâncime și culoarea;  
    Configurați shader-ul (pentru rasterizarea cu umbre) și matricile de transformare;  
    Activați (legați) textura de adâncime;  
    Rasterizați scena;
```

Transformări în spațiul luminii

Prima trecere ar trebui să rasterizeze scena din punctul de vedere al luminii. Aceasta înseamnă că toate coordonatele tuturor obiectelor din scenă trebuie transformate astfel încât să fie relative la lumină și nu la cameră. Astfel, putem folosi aceeași funcție ca și în cazul transformării în spațiului camerei, **lookAt**, dar cu poziția luminii ca prim parametru. Pentru acest laborator, vom folosi o lumină direcțională. Deoarece luminile direcționale nu au poziție (sunt amplasate la infinit), putem folosi ca poziție orice punct de-a lungul direcției luminii, inclusiv direcția însăși (interpretată ca un punct):

```
glm::mat4 lightView = glm::lookAt(lightDir, glm::vec3(0.0f), glm::vec3(0.0f, 1.0f, 0.0f));
```

Deoarece toate razele provenite de la o lumină direcțională sunt paralele, vom folosi o proiecție ortografică pentru a evita orice deformare perspectivă:

```
const GLfloat near_plane = 0.1f, far_plane = 6.0f;  
glm::mat4 lightProjection = glm::ortho(-1.0f, 1.0f, -1.0f, 1.0f, near_plane, far_plane);
```

Matricea finală de transformare pentru spațiul luminii este:

```
glm::mat4 lightSpaceTrMatrix = lightProjection * lightView;
```

Rasterizarea în harta de adâncime

Vertex Shader-ul care transformă toate vârfurile în spațiul luminii este prezentat mai jos:

```
#version 410 core
```

```

layout(location=0) in vec3 vPosition;

uniform mat4 lightSpaceTrMatrix;
uniform mat4 model;

void main()
{
    gl_Position = lightSpaceTrMatrix * model * vec4(vPosition, 1.0f);
}

```

În OpenGL 4, este permis să nu aveți un shader de fragment numai atunci când rasterizarea este oprită. Astfel, un simplu shader de fragment cu ieșire “dummy” (falsă) trebuie implementat¹:

```

#version 410 core

out vec4 fColor;

void main()
{
    fColor = vec4(1.0f);
}

```

Rasterizarea în harta de adâncime devine:

```

//trasează scena în buffer-ul de adâncime

depthMapShader.useShaderProgram();

glUniformMatrix4fv(glGetUniformLocation(depthMapShader.shaderProgram, "lightSpaceTrMatrix"),
    1,
    GL_FALSE,
    glm::value_ptr(computeLightSpaceTrMatrix()));

glViewport(0, 0, SHADOW_WIDTH, SHADOW_HEIGHT);
glBindFramebuffer(GL_FRAMEBUFFER, shadowMapFBO);
glClear(GL_DEPTH_BUFFER_BIT);

Trasează Scena();

glBindFramebuffer(GL_FRAMEBUFFER, 0);

```

Dacă ar fi să vizualizăm harta de adâncime în acest moment, ar arăta ca în Figura 3.

Rasterizarea cu umbre

Odată ce harta de adâncime a fost creată, ea poate fi utilizată pentru a rasteriza scena cu umbre. Când se compară adâncimea fragmentului curent cu adâncimea existentă în harta de adâncime, ambele trebuie să

¹ Am putea avea, de asemenea, un shader de fragment gol, deoarece ne pasă doar de valorile de adâncime, care sunt generate în spatele scenei de OpenGL oricum.

se afle în sistemul de referință al luminii. Deoarece primul nu este, trebuie transformat folosind aceeași matrice ca atunci când se generează harta. Transformările ar trebui efectuate în vertex shader:

```
...  
out vec4 fragPosLightSpace;  
...  
uniform mat4 lightSpaceTrMatrix;  
...  
fragPosLightSpace = lightSpaceTrMatrix * model * vec4(vPosition, 1.0f);  
...
```

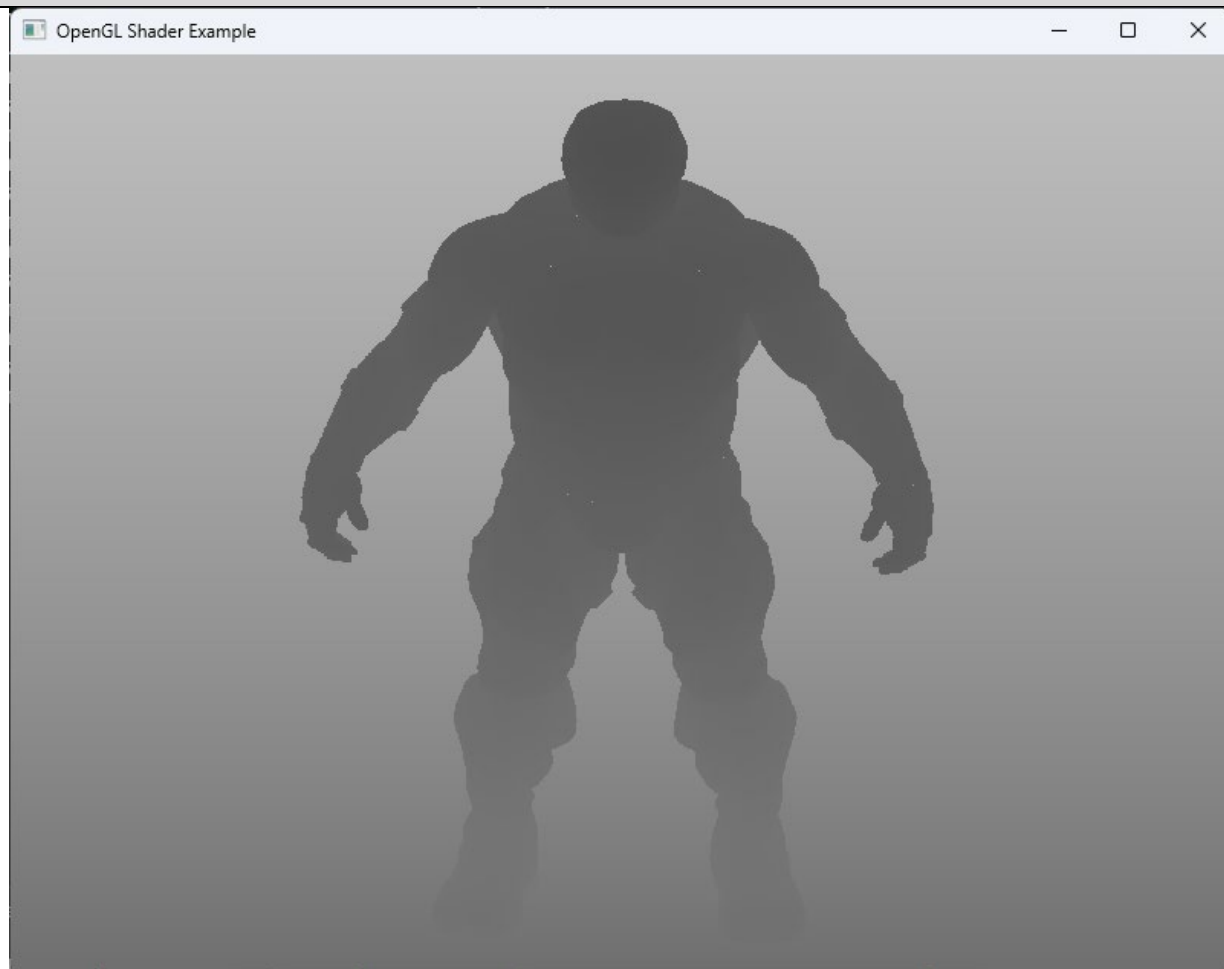

Figura 13 – Exemplu de hartă de adâncime

Calculul real al umbrelor va avea loc în fragment shader. Culoarea finală a fiecărui fragment (pentru componente difuze și speculare) va fi modulată cu valoarea de umbră calculată (1.0 sau 0.0)

```
...
```

```
float computeShadow()
{
    ...
}
...
//modulează cu umbra
shadow = computeShadow();
vec3 color = min((ambient + (1.0f - shadow)*diffuse) + (1.0f - shadow)*specular, 1.0f);
```

Pentru a efectua calculul efectiv al umbrei, primul lucru pe care ar trebui să-l facem este să transformăm poziția fragmentului în coordonatele normalizate ale spațiului luminii. Deoarece transformarea în spațiul luminii a fost făcută în vertex shader, rămâne să aplicăm diviziunea perspectivă pentru a obține coordonatele normalizate:

```
in vec4 fragPosLightSpace;

...
float computeShadow()
{
    ...
    // perform perspective divide
    vec3 normalizedCoords = fragPosLightSpace.xyz / fragPosLightSpace.w;
    ...
}
...
```

Aceasta returnează poziția fragmentului curent în intervalul [-1,1]. Deoarece valorile adâncimii fragmentului sunt în intervalul [0,1], ar trebui să transformăm coordonatele normalizate în consecință:

```
...
float computeShadow()
{
    ...
    // Transformă în intervalul [0,1]
    normalizedCoords = normalizedCoords * 0.5 + 0.5;
    ...
}
...
```

Acum putem eșantiona adâncimea existentă în harta de adâncime folosind aceste coordonate, deoarece acestea corespund cu coordonatele NDC (Normalized Device Coordinates) din prima trecere:

```
...
uniform sampler2D shadowMap;
...
float computeShadow()
{
    ...
    // Obține cea mai apropiată valoare de adâncime din perspectiva luminii
```

```

float closestDepth = texture(shadowMap, normalizedCoords.xy).r;
...
}
...

```

Acest lucru ne oferă cea mai apropiată valoare de adâncime din perspectiva luminii. Apoi luăm adâncimea fragmentului curent în sistemul de referință al luminii:

```

...
float computeShadow()
{
...
// Obține adâncimea fragmentului curent din perspectiva luminii
float currentDepth = normalizedCoords.z;
...
}
...

```

Acum putem compara cele două valori. Dacă adâncimea fragmentului curent este mai mare decât valoarea din harta adâncime, fragmentul curent este în umbră. Altfel, este iluminat:

```

...
float computeShadow()
{
...
// Verifică dacă fragmentul curent este umbrit
float shadow = currentDepth > closestDepth ? 1.0 : 0.0;
...
}
...

```

Atunci când utilizați acest shader, cu textura de adâncime corect legată, ieșirea trebuie să fie similară celei din Figura 4.

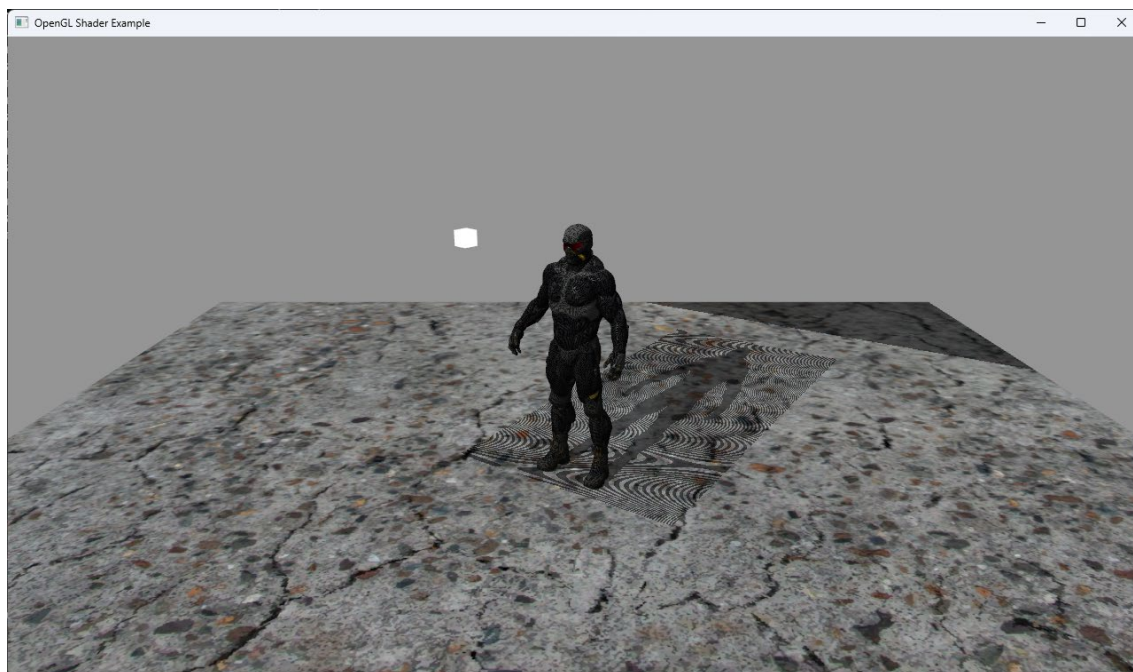

Figura 14 – Rasterizare cu umbre

Îmbunătățirea calității

Shadow acne

Privind mai atent, putem observa un artefact vizual nedorit, așa cum este ilustrat în Figura 5.

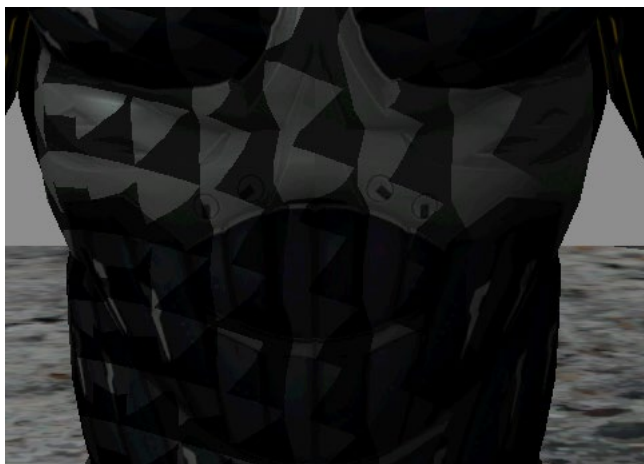

Figura 15 – Shadow acne

Acest lucru se întâmplă din cauza rezoluției limitate a hărții de adâncime și apare atunci când mai multe fragmente eșantionează aceeași valoare din harta de adâncime. De obicei, putem rezolva această problemă folosind o mică modificare la adâncimea fragmentului, fie o valoare fixă, fie o valoare bazată pe unghiul

pe care suprafața îl face cu direcția luminii (aceasta rezolvă problemele pentru suprafețe care au un unghi abrupt față de lumină):

```
...
float computeShadow()
{
    ...
    // Verifică dacă fragmentul curent este umbrit
    float bias = 0.005f;
    float shadow = currentDepth - bias > closestDepth ? 1.0f : 0.0f;
    ...
}
```

sau

```
...
float computeShadow()
{
    ...
    // Verifică dacă fragmentul curent este umbrit
    float bias = max(0.05f * (1.0f - dot(normal, lightDir)), 0.005f);
    float shadow = currentDepth - bias > closestDepth ? 1.0f : 0.0f;
    ...
}
```

Rezultatul vizual ar trebui să devină acum similar cu cel din Figura 6.

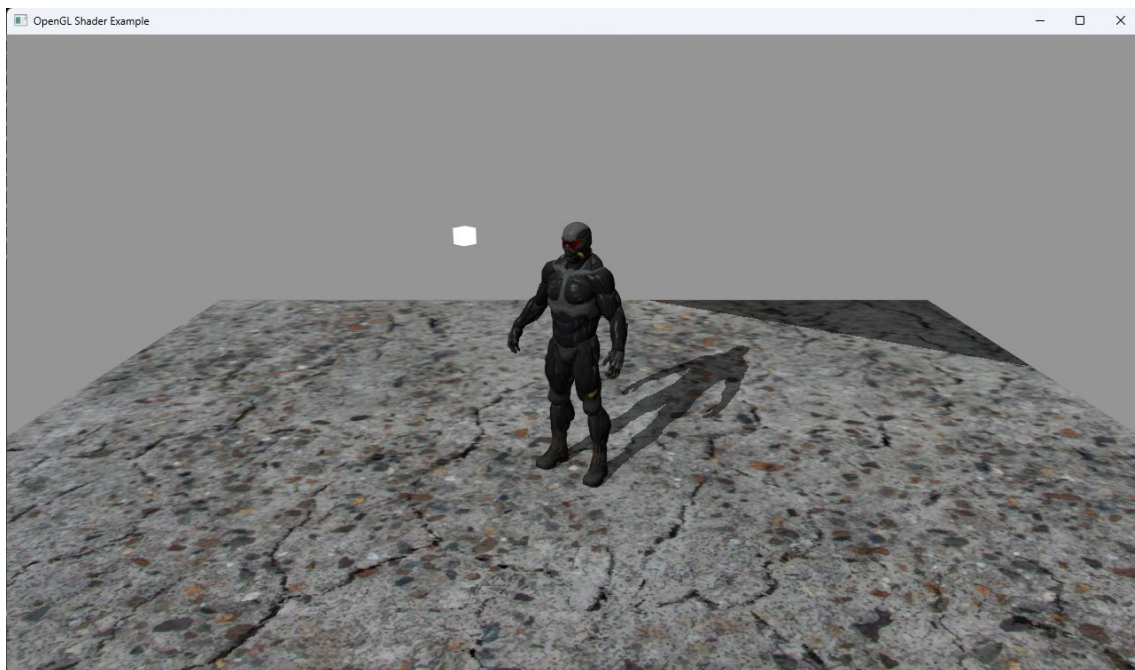

Figura 16 – Fără shadow acne

Supra-eșantionare

Observați că există zone în umbră care ar trebui să fie iluminate (colțul din dreapta din Figura 6). Acest lucru se întâmplă deoarece fragmentele în afara frustumului hărții de adâncime au o valoare a adâncimii mai mare de 1,0. Acest lucru poate fi ușor rectificat în fragment shader:

```
...
float computeShadow()
{
    ...
    if (normalizedCoords.z > 1.0f)
        return 0.0f;
    ...
}
...
```

Rezultatul vizual ar trebui să devină acum similară cu cel din Figura 7.

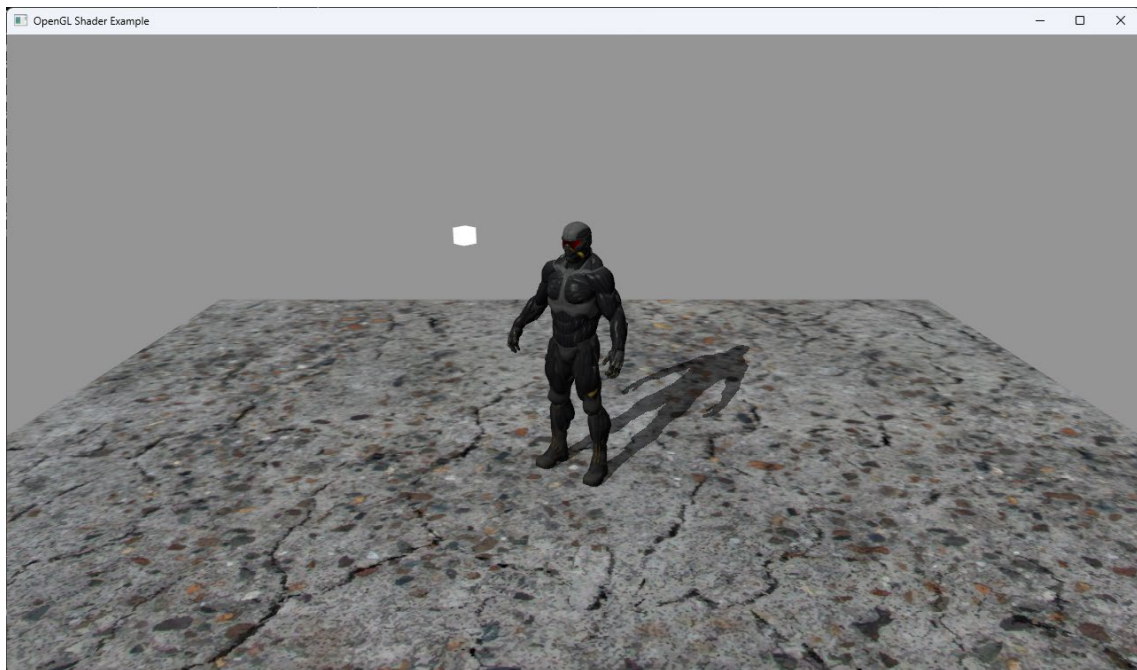

Figure 17 – Fără supra-eșantionare

Lectură suplimentară

- OpenGL Programming Guide 8th Edition – Capitolul 7 (Shadow Mapping)
- OpenGL tutorials – Advanced OpenGL (Depth testing, Face culling, Framebuffers), Advanced lighting (Shadows) – <http://www.learnopengl.com/>

Temă

11. Descărcați resursele de pe site
12. Adăugați obiectul sol în scenă
13. Adăugați un obiect framebuffer la aplicația existentă
14. Adăugați o textură de adâncime la obiectul framebuffer
15. Adăugați codul și shaderele necesare pentru a rasteriza harta de adâncime a luminii în textura de adâncime
16. Adăugați codul necesar pentru a rasteriza scena cu umbre
17. Efectuați ajustările necesare pentru a rezolva diferitele probleme vizuale întâlnite (shadow acne, supra-eșantionare)

Laborator 10 – Texturi cubice

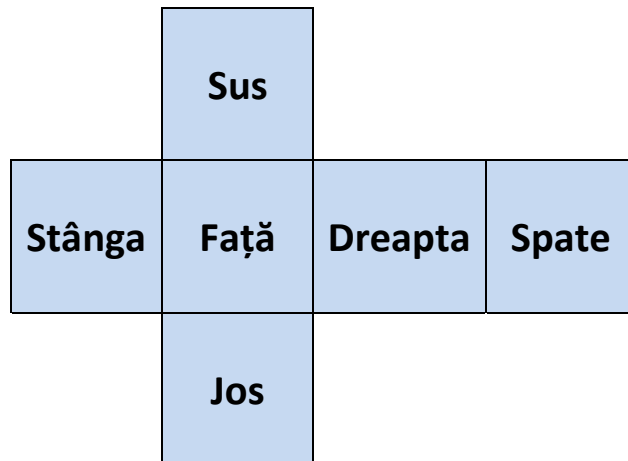
Obiective

Acest laborator vă prezintă noțiunile de bază despre conceptul de cubemaps (care sunt folosite pentru definirea skybox-urilor) și proprietățile de reflexie ale obiectelor 3D.

Fundament teoretic

Cubemap

În multe situații, dorim să afișăm o imagine "de fundal" reprezentând partea din scena 3D pe care nu am modelat-o. Putem realiza acest lucru prin includerea scenei noastre 3D în interiorul unui cub cu texturi diferite aplicate pe fiecare față. Acest cub se numește skybox și este compus din 6 texturi urmând acest model:

Reprezentarea OpenGL a acestui tip de textură este un **cubemap**, care conține 6 texturi individuale 2D. Prin combinarea acestor texturi și maparea acestora pe un cub unitate, putem foarte ușor să eșantionăm o valoare a texturii utilizând un vector de direcție. Acest vector poate fi preluat din poziția interpolată a vârfului cubului.

Pentru a crea un cubemap, trebuie să generăm un ID de textură și să îl legăm la ținta `GL_TEXTURE_CUBE_MAP`.

```
GLuint textureID;  
glGenTextures(1, &textureID);  
glBindTexture(GL_TEXTURE_CUBE_MAP, textureID);
```

Pentru fiecare față a cubemap-ului, trebuie să apelăm funcția `glTexImage2D` și să setăm un parametru țintă specific pentru fața curentă:

Ținta	Orientarea
<code>GL_TEXTURE_CUBE_MAP_POSITIVE_X</code>	Dreapta
<code>GL_TEXTURE_CUBE_MAP_NEGATIVE_X</code>	Stânga
<code>GL_TEXTURE_CUBE_MAP_POSITIVE_Y</code>	Sus
<code>GL_TEXTURE_CUBE_MAP_NEGATIVE_Y</code>	Jos
<code>GL_TEXTURE_CUBE_MAP_POSITIVE_Z</code>	Spate
<code>GL_TEXTURE_CUBE_MAP_NEGATIVE_Z</code>	Față

Putem incrementa liniar ținta pentru a seta toate texturile cubului:

```
for(GLuint i = 0; i < skyBoxFaces.size(); i++)
{
    image = stbi_load(skyBoxFaces[i], &width, &height, &n, force_channels);
    if (!image) {
        fprintf(stderr, "ERROR: could not load %s\n", skyBoxFaces[i]);
        return false;
    }
    glTexImage2D(
        GL_TEXTURE_CUBE_MAP_POSITIVE_X + i, 0,
        GL_RGB, width, height, 0, GL_RGB, GL_UNSIGNED_BYTE, image);
}
```

În **fragment shader**, folosim un “sampler” diferit în acest caz (**samplerCube**), dar folosim aceeași funcție (“texture”) pentru a eșantiona valoarea de culoare. Aici, variabila `textureCoordinates` reprezintă vectorul de direcție.

```
#version 410 core

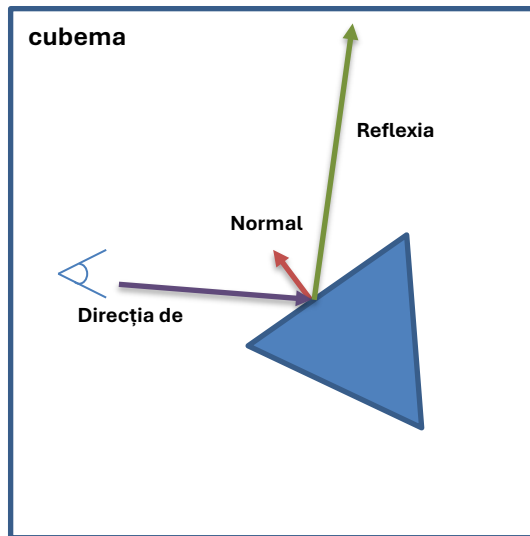
in vec3 textureCoordinates;
out vec4 color;

uniform samplerCube skybox;

void main()
{
    color = texture(skybox, textureCoordinates);
}
```

Reflexii

Având acum un mediu înconjurător (reprezentat de cubemap), putem specifica proprietățile reflexive ale diferitelor obiecte. Reflexia se bazează pe unghiul privitorului. Acest vector de reflexie poate fi calculat utilizând funcția GLSL numită “**reflect**”. Trebuie să specificăm vectorul normală și vectorul de direcție a camerei. Vectorul rezultat este folosit pentru a eșantiona din textura cubemap.


```
vec3 viewDirectionN = normalize(viewDirection);
vec3 normalN = normalize(normal);
vec3 reflection = reflect(viewDirectionN, normalN);
vec3 colorFromSkybox = vec3(texture(skybox, reflection));
```

Tutorial

Începeți prin a descărca resursele și a le include în proiectul dvs. Clasa SkyBox va fi utilizată pentru încărcarea și desenarea cubemap-urilor.

Adăugați într-un vector texturile (mai exact, calea lor) care vor fi mapate pe cubemap. Creați o funcție void numită **initSkybox()** pentru următorul cod și apelați funcția după ce inițializați obiectele din scenă.

```
std::vector<const GLchar*> faces;
faces.push_back("skybox/right.tga");
faces.push_back("skybox/left.tga");
faces.push_back("skybox/top.tga");
faces.push_back("skybox/bottom.tga");
faces.push_back("skybox/back.tga");
faces.push_back("skybox/front.tga");

mySkyBox.Load(faces);
```

Definiți următoarele variabile globale care vor reprezenta skybox-ul nostru și shader-ul folosit pentru desenarea acestuia.

```
gps::SkyBox mySkyBox;
gps::Shader skyboxShader;
```

În funcția **initShaders()**, încărcați shader-ul skybox-ului.

```
skyboxShader.loadShader("shaders/skyboxShader.vert", "shaders/skyboxShader.frag");  
skyboxShader.useShaderProgram();
```

În funcția **renderScene()** apălați funcția de desenare a skybox-ului după ce ați apălat toate celelalte funcții pentru desenarea restului obiectelor. Dacă proiectul conține umbre generate folosind tehnica shadow mapping, aveți grijă să nu desenați skybox-ul în trecerea de trasare pentru crearea hărții de adâncimi, ci în trecerea de trasare normală a scenei.

```
mySkyBox.Draw(skyboxShader, view, projection);
```

Temă

- Uрмаți tutorialul pentru a afișa un skybox.
- Încărcați un alt obiect 3D în scenă și calculați culoarea obiectului, luând în considerare și reflexiile provenite de la skybox.

Laborator 11 – Efecte în OpenGL

Obiective

Acest laborator vă prezintă noțiuni de bază despre conceptele de efect de ceață, combinarea culorilor și eliminarea fragmentelor.

Ceață

Putem să creștem realismul unei scene 3D prin adăugarea unui efect de ceață care va crea o atmosferă specială. Prin manipularea atributelor asociate efectului de ceață putem să personalizăm atmosfera și, de asemenea, să ameliorăm percepția de adâncime (axa Z).

Culoarea de fundal trebuie aleasă în funcție de culoarea efectului de ceață.

```
glClearColor(0.5, 0.5, 0.5, 1.0);
```

În versiunile de OpenGL cu pipeline fix existau trei metode de calculare a ceții (liniară, exponențială și exponențială pătratică). Aceeași funcționalitate o putem realiza și în versiunea cu pipeline programabil prin adăugarea calculelor de ceață în shader-ul nostru de fragmente.

Ceață liniară

Prima metodă de calculare a ceții este prin folosirea unei funcții de interpolare liniară care va amesteca culoarea ceții cu aceea a fragmentului, pe baza distanței fragmentului (calculată în spațiul de vizualizare).

$$fogFactor = \frac{fogEnd - fragmentDistance}{fogEnd - fogStart}$$

Valorile factorului de ceață trebuie să fie între 0.0 și 1.0.

Ceață exponențială

Un rezultat mai bun poate fi obținut luând în considerare reducerea intensității luminii în funcție de distanță. Factorul de atenuare care va fi folosit reprezintă densitatea de ceață, această densitate fiind constantă în toată scena. Rezultatul este o scădere rapidă a factorului de ceață în comparație cu abordarea liniară.

$$fogFactor = e^{-fragmentDistance * fogDensity}$$

Ceață exponențială pătratică

Formula este practic aceeași cu cea precedentă, singura diferență provenind din faptul că am ridicat la pătrat distanța fragmentului și densitatea de ceață.

$$fogFactor = e^{-(fragmentDistance * fogDensity)^2}$$

Tutorial

Adăugați următoarea funcție în interiorul fragment shader-ului:

```
float computeFog()
{
    float fogDensity = 0.05f;
    float fragmentDistance = length(fragmentPosEyeSpace);
    float fogFactor = exp(-pow(fragmentDistance * fogDensity, 2));

    return clamp(fogFactor, 0.0f, 1.0f);
}
```

Funcția **clamp** constrânge o valoare să se afle între două limite (minValue și maxValue).

```
float fogFactor = computeFog();
vec4 fogColor = vec4(0.5f, 0.5f, 0.5f, 1.0f);
fColor = mix(fogColor, color, fogFactor);
```

Funcția **mix** interpolează liniar între două valori. Culoarea rezultată poate fi calculată și prin:

```
fColor = fogColor * (1 - fogFactor) + color * fogFactor;
```

Variabila **color** reprezintă culoarea calculată folosind sursele de lumină specificate în scenă.

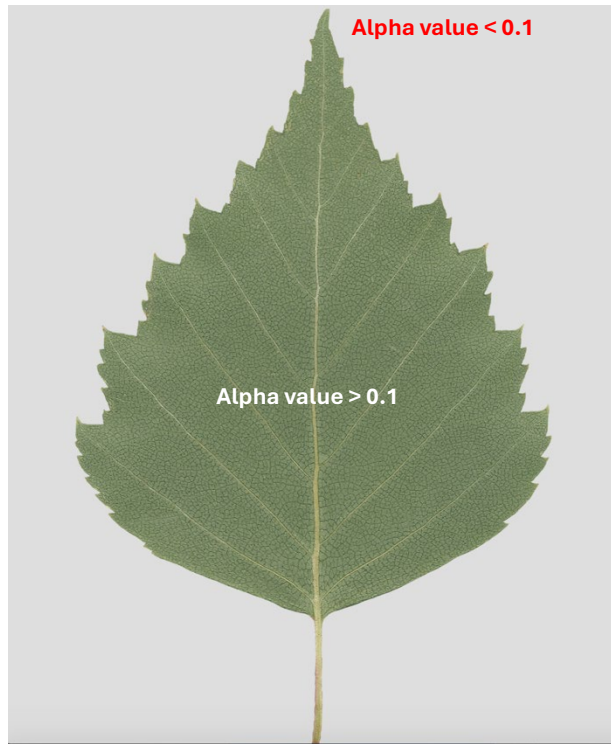
Eliminarea fragmentelor

Valoarea alfa din texturi poate fi utilizată pentru a elimina un fragment. De exemplu, dacă doriți să afișați o frunză, iar modelul 3D este reprezentat de un dreptunghi pe care este mapată o textură a frunzei, puteți verifica valoarea canalului alfa urmând să eliminați fragmentul dacă valoarea este mai mică de 0.1.

```
vec4 colorFromTexture = texture(diffuseTexture, interpolatedTexCoords);
if(colorFromTexture.a < 0.1)
    discard;
fColor = colorFromTexture;
```

Actualizați apelul funcției `glTexImage2D` în interiorul metodei `ReadTextureFromFile` (din clasa `Model3D`):

```
glTexImage2D(GL_TEXTURE_2D, 0, GL_RGBA, x, y, 0, GL_RGBA, GL_UNSIGNED_BYTE, image_data);
```


Combinarea culorilor

Putem face ca obiectele să fie transparente (sau semi-transparente) prin combinarea culorii obiectului și a culorii actuale din framebuffer (reprezentând obiectele deja rasterizate) într-o singură culoare. Cantitatea de transparență este definită de canalul alfa din reprezentarea culorii. Dacă a patra componentă a culorii este 1.0f, atunci obiectul este opac, dacă valoarea este 0.0f atunci obiectul este transparent. Valorile din intervalul (0.0f, 1.0f) reprezintă o cantitate diferită de transparență/opacitate.

Combinarea culorilor este activată în OpenGL utilizând următoarea funcție:

```
glEnable(GL_BLEND);
```

Culoarea rezultată după aplicarea acestei operații se calculează folosind următoarea ecuație:

$color = sourceColor * sourceFactor + destinationColor * destinationFactor$ unde,

- *sourceColor* – reprezintă culoarea obiectului care este rasterizat în prezent
- *sourceFactor* – definește influența culorii sursă
- *destinationColor* – reprezintă culoarea din framebuffer
- *destinationFactor* – definește influența culorii destinație

SourceFactor și destinationFactor sunt specificați folosind `glBlendFunc`. În general, folosim valoarea alfa a sursei ca *sourceFactor* și $(1 - \alpha)$ ca *destinationFactor*. Pentru aceasta trebuie să apelăm următoarea funcție:

```
glBlendFunc(GL_SRC_ALPHA, GL_ONE_MINUS_SRC_ALPHA);
```

Ordinea în care rasterizăm obiectele în această situație este foarte importantă. Când desenați o astfel de scenă, trebuie să:

- desenați toate obiectele opace
- sortați obiectele transparente (ordinea adâncimii)
- desenați obiectele transparente în ordine (ordinea inversă a adâncimii)

Temă

- Implementați toate noțiunile prezentate în această lucrare de laborator.

